

Pavlinka Veljanoska

DORACAK

për

Arsimin muzikor

për klasën e gjashtë

Mr. Pavlinka Veljanoska

DORACAK

për

Arsimin muzikor

Për klasën e gjashtë

Të dashur mësimdhënës të arsimit muzikor!

Muzika si gjuhë universale jep mundësinë të krijojë emocione, ndjenja dhe barazi midis kulturave të ndryshme. Ne rolin e mësimdhënësit të arsimit muzikor, ju jeni udhërrëfyesi i privilegjuar që i fut nxënësit në udhëtimin magjik në botën e muzikës.

Doracaku për Arsimin muzikor për klasën e gjashtë është një lloj mjeti ndihmës për orët mësimore, për të pasuruar dhe plotësuar punën tuaj. Bazohet në Standardet nacionale sipas të cilëve është përpiluar Programi mësimor. Gjatë krijimit të aktiviteteve, janë përfshirë të gjitha përmbajtjet dhe nocionet të cilat janë drejtpërdrejtë të lidhura me standardet për vlerësim. Kjo është bërë nëpërmjet llojeve të ndryshme të metodave të përgjithshme të cilat janë përshtatur me përmbajtjet, por edhe nëpërmjet metodave karakteristike të pedagogjisë muzikore (tradicionale, Suzuki, Kodal). Skenarët për orën mësimore janë përgatitur sipas modelit AIDA i cili më së shumti u përgjigjet parimeve të Konceptit të ri për arsim. Janë përfshirë aktivitete me të mësuarit hulumtues, pyetje problemore dhe aktivitete projektuese të cilët në mënyrë plotësuese i japin dinamikë procesit mësimor e modernizojnë qasjen në mësimdhënie, ndërsa nxënësit fitojnë dije nëpërmjet të mësuarit përmes përvojës dhe të mësuarit duke menduar. Teknika të ndryshme moderne janë pjesë e mozaikut të skenarit për orë. Ato janë përshtatur sipas specifikës së lëndës dhe rezultateve të mësimi.

Në çdo skenar për orë, bëhet integrim ndërtematik i të dy temave, *Të dëgjuarit dhe të kuptuarit e muzikës* dhe *Shkrim - leximi muzikor dhe aktivitetet performuese* sepse muzika në vete gjithmonë i ka këto segmente. Ekziston edhe integrimi ndërlëndor në mënyrë që përmbajtja të kuptohet në një kontekst më të gjerë. Në aktivitete janë përfshirë përmbajtje nga shkrim - leximi mediatik, integrimi ndëretnik dhe ndërkulturor.

Skenarët për orë ndiqen nga materialet mësimore të nxënësve, të cilat bazohen në standardet e vlerësimit. Këto materiale do të lehtësojnë punën e mësimdhënësit dhe do të jenë në funksion të vlerësimit formues dhe përmbledhës, ndërsa nxënësit do t'i ndihmojnë që të përcaktojnë njohuritë nga ora.

Ju këshillojmë që t'i përshtatni këto aktiviteteve sipas nevojave dhe interesave të nxënësve tuaj. Në këtë mënyrë mësimi do të jetë funksional dhe efektiv dhe do të përpiqet të arrijë rezultate të larta në nxënie.

Me dëshirat më të sinqerta për orë interaktive dhe frymëzuese nga arsimi muzikor!

Nga autorja

Rezultatet e mësimit per temën Të dëgjuarit dhe të kuptuarit e muzikës

Nxënësi/ja do të jetë i/e aftë të:

1. identifikojë dhe dallojë kompozimet muzikore të zhanreve të ndryshme (muzika klasike, muzika popullore, muzika e popullarizuar);
 2. identifikojë dhe dallojë këngët popullore me përmbajtje të ndryshme që kanë origjinë nga bashkësitë e ndryshme etnike në Maqedoninë e Veriut;
 3. bëjë dallimin midis llojeve të ndryshme të zërave, kompozimeve vokale dhe koreve dhe i njeh ato në muzikën vokale që e dëgjon;
 4. dallojë dhe kategorizojë instrumentet muzikore me tela dhe i njeh ato në muzikën instrumentale që e dëgjon;
 5. njeh elementet e formave muzikore dhe shpjegon lidhjen e tyre me karakterin e veprave të dëguara;
- Nxënësi/ja zhvillon :
6. interes për të dëgjuar muzikë nga zhanre të ndryshme

Rezultatet nga mësimi për temën Shkrim - leximi muzikor dhe aktivitetet performuese

Nxënësi/ja do të jetë i/e aftë të:

1. bëjë dallimin vizual dhe auditiv të shkallës C-dur dhe shkallës a-mol – lloji natural, t'i shpjegojë elementet e tyre dhe t'i përdorë ato gjatë të kënduarit/luajtjes së ushtrimeve të thjeshta dhe kanoneve me dy zëra duke përdorur shkrimin me nota;
2. të këndojë këngë të ndryshme në zhanër, karakter dhe përmbajtje dhe kanone të thjeshta me dy zëra duke dëgjuar dhe zbatuar elementet e duhura të teknikës vokale;
3. t'i njohë gjatë dëgjimit dhe t'i përdorë në mënyrë të përshtatshme mjetet shprehëse muzikore kur këndon dhe luan;
4. të shprehet në mënyrë kreative nëpërmjet muzikës dhe nëpërmjet lidhjes së muzikës me forma të tjera të shprehjes artistike.

Kahe, udhëzime dhe aktivitete për realizimin e programit mësimor

Përmbajtjet dhe nocionet

Këndimi (në shtrirje a – d2) dhe luajtja në instrumente muzikore për fëmijë

(këngë popullore, këngë për fëmijë, këngë artistike, kanon, ushtrime melodike, ushtrime ritmike, instrumente muzikore për fëmijë).

Standardet e vlerësimit

Merr pjesë në një performancë të përbashkët me dëgjim; interpreton këngë me dëgjim, ushtrime dhe kanone të thjeshta me dy zëra në mënyrë të pavarur/ në grup; këndon/luan këngë me dëgjim, ushtrime dhe kanone të thjeshta me dy zëra me qëndrimi të drejtë të këndimit, mënyrën e duhur të ekzekutimit dhe përdorimit të shprehjeve muzikore.

Skenari për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Në orën e parë të arsimit muzikor, mësimmshënësi inkurajon nxënësit të diskutojnë për muzikën: Çfarë është muzika për ta? A është pjesë e jetës së tyre të përditshme? Çfarë lloj muzike dëgjojnë?

Nëpërmjet teknikës *Stuhi idesh*, nxënësit thonë një fjalë që i asocion ata me muzikën, fjala shkruhet në hamer ose kartela dhe bëhet një poster për muzikën. Pastaj punohet teknika pesëvargëshi për fjalën muzikë (rreshti i parë - emri, nocioni bazë, në këtë rast muzika; rreshti i dytë - dy folje të lidhura me fjalën muzikë; rreshti i tretë - tre mbiemra që përshkruajnë fjalën bazë; Rreshti i katërt-frazë nga katër fjalë rreth muzikës dhe rreshti i pestë – një fjalë, sinonim i nocionit bazë). Kjo teknikë, përveç se thëllon të menduarit, bën edhe një korrelacion me gjuhën amë.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimshënësi udhëzon nxënësit për të kënduar dhe ua rikujton qëndrimin e duhur të këndimit dhe teknikën vokale. Nxënësit këndojnë dhe kujdesen për udhëzimet e mësimshënësit.

Mësimshënësi i udhëzon nxënësit të përpunojnë një këngë me dëgjim, “Viva la musica”. I nxit ata të përkthejnë tekstin e thjeshtë të këngës. Pastaj mësimshënësi e këndon këngën një herë me tekst, ndërsa nxënësit dëgjojnë. Gjatë këndimit të dytë përfshihen edhe nxënësit. Kënga përpunohet në tërësi më të vogla dhe me më shumë përsëritje. Pasi melodja dhe teksti të zotërohen, përmes diskutimit përcaktohet tempoja dhe dinamika sipas nocioneve të mësuara më parë. Nxënësit diskutojnë se çfarë tempoje dhe dinamike i përshtaten më shumë një kënge, si duhet të tingëllojë, gjegjësisht, cili është karakteri i këngës (si një himn jozyrtar i muzikës).

Kënga këndohet në mënyra të ndryshme në grup, në grupe më të vogla, individuale, këndim me jehone (një nxënës këndon, ndërsa grupi përsërit frazën). Nëse ka mundësi, kënga mund të këndohet si kanon, me atë që mësimdhënësi shpjegon mënyrën e te kënduarit. Nxënësit mund të bashkëngjiten (në pjesën e parë dhe të tretë me rrahje të duarve dhe në të dytën e në të katërtën me plasje me gishta) me ç'rast do të theksohet gjatësia e kompozimit.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi prezanton një videoinçizim të interpretimit të këngës (kanon) nga një kor fëmijësh. Nxënësit ndjekin dhe diskutojnë për mënyrën e interpretimit, teknikën vokale, përbërjen e grupit që interpreton këngën, shprehjet dhe mjetet muzikor etj. Mësimdhënësi u jep udhëzime nxënësve lidhur me përmbajtjet e ardhshme që do të mësohen gjatë vitit shkollor e të cilat janë të përfëshira në videoinçizim (muzika vokale, kori i fëmijëve, kanon, kohëzgjatja e notave, tempoja, dinamika etj).

„Viva la musica”/Rroftë muzika – M. Pretorius

<https://www.youtube.com/watch?v=BVyB8SCYJuE>

Vërejtje: Kjo këngë është planifikuar të përpunohet me dëgjim. Megjithatë, në atë ka shumë përmbajtje të cilat janë të planifikuara në program (kohëzgjatja dhe vazhdimi i notave dhe pushimeve, kanon, shkallë, kori i fëmijëve etj.). Mënyra se si përpunohet kënga duke dëgjuar dhe më vonë zbulohen elemente të shkrim-leximit muzikor është një fragment i metodës Suzuki, e cila mundëson që muzika fëmijëve t'u ndodhë në mënyrë spontane. Melodia tashmë e përvetësuar me dëgjimi, në përmbajtjet e parashikuara më tej, do të analizohet nga pikëpamja teorike. Kështu, kjo këngë mund të përdoret edhe gjatë orëve të ardhshme për të cilat është planifikuar përvetësim i përmbajtjeve të tjera.

Vërejtje : Mësimdhënësi mund të përpunojë një këngë me dëgjim ose duke ndjekur shembullin e videoinçizimit të diskutohet për rëndësinë e muzikës.

Reflektim

Sa ju pëlqeu ora e sotme? A e mësoi secili prej jush këngën (vetëvlerësimi- trego gishtin e madh)? A keni pyetje shtesë rreth informacioneve plotësuese të njësisë së sotshme mësimore?

Mjetet

Piano, dërrasë, hamer, kartolina, projektor, kompjuter, altoparlantë.

Përcjellja e përparimit

Vetëvlerësim, informatë kthyesë me gojë, listë për përcjellje (check- listë) të pjesëmarrjes në aktivitete.

HIMNI „SOT MBI MAQEDONINË LIND“

Përmbajtjet dhe nocionet

Dëgjimi i drejtuar i veprave muzikore

(tempo, dinamikë, karakteri i muzikës, titulli i veprës, kompozitor, zhanr, elementet e formës muzikore, përbërja interpretuese; himn, këngë solo)

Standardet e vlerësimit

Njih mjetet shprehëse muzikore në kompozimin që dëgjon/këngë solemne - himn, këngë solo dhe i emërton me shprehje profesionale; thekson titullin dhe kompozitorin e një pjese të famshme muzikore që po dëgjon; Njih përbërjen interpretuese dhe elementet e formës muzikore në veprën muzikore që dëgjon.

Skenari për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi udhëzon nxënësit në aktivitetin: *Përfundo fjalinë: E dua atdheun tim sepse...* Nxënësit përgjigjen dhe bëhet një poster me thëniet e tyre. Hapet diskutim për festat dhe simbolet kombëtare (flamuri, stema dhe himni). Nxënësit përshkruajnë stemën dhe flamurin dhe i vizatojnë në posterin me thëniet e tyre. Lexohet teksti i himnit. Më pas shënohet në fletore (material për mësim).

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi i nxit nxënësit për diskutim: Në cilat raste këndohet himni? Në çfarë mënyre këndohet dhe dëgjohej himnin në vendit tonë? Si duhet të sillemi kur intonohet himni i një vendi tjetër?

Mësimdhënësi prezenton, përmes një regjistrimi audio, himnin e vendit tonë, nxënësit ngriten në këmbë dhe e performojnë.

Himni "Sot mbi Maqedoninë lind"
https://youtu.be/chPV4W0c_D0

Diskutimi vazhdon me pyetjet: Çfarë ndjenjash të ngjall intonimi i himnit? Çfarë karakteri ka himni? Me çfarë tempoje intonohet që të mund të kapim thelbin e karakterit? Çfarë është lloji i përbërjes që e performon? Me çfarë lloj përbërje mund të interpretohet (orkestër, kor, solist, orkestër dhe kor, këngëtarë të njohur)?

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi i udhëzon nxënësit të gjejnë informacione për autorët e himnit, kur është shkruar, kur është shpallur për himn i Maqedonisë së pavarur. Nxënësit hulumtojnë dhe prezantojnë informatat e marra.

Aktiviteti 4

Me materialet e përgatitura më parë nga mësimdhënësi, nxënësit përgatisin flamurin e vendit tonë. Pasi ta vizatojnë dhe vendosin, dëgjohe dhe këndohet përsëri himni duke valëvitur flamujt. Mësimdhënësi i kushton vëmendje të veçantë asaj që nxënësit të mësojnë tekstin dhe mënyrën e përformimit.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi nxit nxënësit që të diskutojnë për himnet e vendeve tjera. Nxënësit diskutojnë për atë se ku më shpesh i dëgjojnë ato himne (ndeshje sportive, pritjen e kryeshtetasve të huaj, etj.). Me ndihmën e mësimdhënësit përmenden disa tituj himnesh të vendeve të tjera. Mësimdhënësi ua përmend himnin e Bashkimit Evropian.

Aktiviteti 6

Mësimdhënësi inkurajon nxënësit të diskutojnë për atë nëse do të ishte mirë që në fillimin e çdo jave me punë të këndohet i himni i vendit tonë nga ana e të gjithë nxënësve të shkollës. (Praktikë në shkolla të vendeve të tjera). Nëse nxënësit bien dakord, mund të inicohet nga ana e tyre dhe të bëhet një nga aktivitetet në shkollë.

Reflektimi

A ju pëlqyen aktivitetet e kësaj ore? A e di secili prej jush himnin e vendit tonë? Cilët janë autorët? Çfarë karakteri ka?

Mjetet

Pajisje për dëgjimin e muzikës, hamer, material për punimin e flamurit, pajisje digjitale dhe internet.

Përcjellja e përparimit

Informatë kthyesë me gojë, listë për përcjellje (check- listë) të pjesëmarrjes në aktivitete.

ZHANRET E MUZIKËS

Përmbajtjet dhe nocionet

Zhanret muzikore: klasike, popullore, e popullarizuar (muzikë klasike, muzikë popullore, pop, rock, rep për fëmijë).

Standardet e vlerësimit

Identifikon zhanrin e kompozimit të dëgjuar muzikor; dallon dhe krahason karakteristikat e zhanreve të ndryshme muzikore nëpërmjet dëgjimit të kompozimeve muzikore; thekson dy kompozime nga çdo zhanër muzikor.

Skenati për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi u shpjegon nxënësve teknikën 5 - pse. Së pari, parashtrohet pyetje me fjalën pse dhe i jepet një përgjigje. Përgjigja riformulohet në pyetje me fjalën pse? (p.sh. Pse duhet të dëgjojmë muzikë? Sepse muzika na disponon. Pse na disponon muzika? etj...) dhe fitohen 5 pyetje dhe 5 përgjigje. Pyetja është pse duhet të dëgjojmë muzikë? Nxënësit punojnë në grupe dhe nëpërmjet diskutimit në grupe punojnë ushtrimin. Pastaj prezantojnë pyetjet dhe përgjigjet.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi i inkurajon nxënësit të flasin – çfarë muzike dëgjojnë në kohën e lirë? Nxënësit përgjigjen dhe së bashku me mësimdhënësin, përcaktojnë zhanrin dhe e shkruajnë atë në një tabelë. Mësimdhënësi shpjegon se lloji i muzikës ndryshe quhet zhanër dhe së bashku me nxënësit përcaktojnë zhanret bazë të muzikës – klasike, popullore, muzikë e popullarizuar dhe këngë për fëmijë. Nxënësit përmendin shembuj të zhanreve të ndryshme të muzikës dhe diskutojnë këngët që i pëlqejnë.

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi paraqet audio shembuj për llojet e zhanreve. Nxënësit dëgjojnë dhe pasi të përfundojnë me dëgjimin, diskutojnë për kompozimin (zhanrin, gjuhën në të cilën këndohet, tempon, dinamikën, karakterin, interpretuesit etj.). Dëgjohen fragmentet.

Pasi i dëgjojnë shembujt, nxënësit, së bashku me mësimdhënësin, përcaktojnë zhanret që përfaqësoheshin nga shembujt dhe diskutojnë se cili kompozim u bëri më shumë përshtypje dhe pse. Definojnë karakteristikat bazë dhe tregojnë dallimet midis zhanreve të ndryshme.

-*"Hej pëllumba të bardhë"* - A. Xhambazov /G. Popovski

<https://youtu.be/dCkvfbTR1JQ>

"Tanec"

<https://www.youtube.com/watch?v=ChY3O4aL7Tk>

Nga Festivali "Ylberi" nga kanali zyrtar

<https://www.youtube.com/watch?v=y-PQat9XqQM>

"Ëndërrime" - H. Vienjavski, Christian Monevski – viola

https://www.youtube.com/watch?v=yW9_IJZWJPA

Tose Proeski – koncert 1999, sipas zgjedhjes së mësimdhënësit

<https://www.youtube.com/watch?v=9h1zhkbVNho>

"Çaje Shukarije"/Vajzë e bukur - Esma Rexhepova

<https://youtu.be/UcaHAL38j4M>

"Sinoc ja i moja majka"/ "Dje unë dhe nëna ime" - Nada Mammula

https://www.youtube.com/watch?v=croLjn_IRRk

„Aşk“/„Dashuri“, İnönü Üniversitesi Çoksesli Korosu/Kori i Universitetit

Inon <https://www.youtube.com/watch?v=q5rB2ccqBL0>

"Ave Maria" - F.Schubert, Maria Callas

<https://www.youtube.com/watch?v=j8KL63r9Zcw>

"Niška banja" – popullore serbe, performon kori i djemve vjenezë

<https://www.youtube.com/watch?v=jthbxJn6lxc>

„Feeling good“/“Ndihem mirë” –

A. Newley arr. D. Horn/A. Njulej, arzh D. Horn

https://www.youtube.com/watch?v=owFg_xfbvuU

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi i udhëzon të përgatitin nga një listë me kompozimet e tyre të preferuara nga zhanret e ndryshme. Gjithashtu i udhëzon të përpilojnë listë të platformave muzikore.

Reflektimi

A ju pëlqeu ora? Çfarë zhanre të muzikës dëgjua? Çfarë zhanri të muzikës preferoni të dëgjoni më shumë?

Mjetet

Pajisje për dëgjimin e muzikës, fleta letre.

Përcjellje e përparimit

Pjesëmarrja dhe suksesi në aktivitetet për të kuptuarit e muzikës së dëgjuar.

KOHËZGJATJA DHE VAZHDIMI I NOTAVE DHE PUSHIMEVE

Përmbajtjet dhe nocionet

Nota, pushimi, shkalla

(tonet a- e vogël dhe h- e vogël, kohëzgjatja e notave dhe pushimeve, shenjat për zgjatjen e notave dhe pushimeve, shkalla C-dur, shkalla a-moll –lloji natyral, shkallë, gjysmë-shkallë, grada, tetrakordi).

Standardet e vlerësimit

Njihet a- e vogël dhe h- e vogël, kohëzgjatjen e notave, pushimeve, shenjave për zgjatjen e notave dhe pushimeve; Shkruan në pentagram a-e vogël dhe h- e vogël, kohëzgjatja e notave dhe pushimeve, shenjat për zgjatjen e notave dhe pushimeve.

Skenari për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Nxënësit së bashku me mësuesin përgatisin kartela me notat dhe pushimet që kanë mësuar (e plotë, gjysëm, katërshe dhe tetshe) për lojën memorja. Kartelat janë në çifte, rradhiten në mënyrë të rastësishme, ndërsa loja luhet në grupe. Sa herë që hapet kartela, emërtohet nota ose pushimi dhe kohëzgjatja e saj (njohje). E njëjta lojë mund të përgatitet edhe në formë digjitale. Ky aktivitet është për përfortim të njohurive për notat, pushimit dhe kohëzgjatjen e tyre, nga klasat e mëparshme.

Aktiviteti 2

Nxënësit ndahen në grupe dhe përballë tyre vendosen kartelat e notave dhe pushimeve të mësuara. Mësuesi këndon një ushtrim ritmik, ndërsa nxënësit dëgjojnë dhe marrin kartelën përkatëse sipas notës ose pushimit. Një nga nxënësit e shkruan në tabelë. Më pas nxënësit e rishkruajnë ushtrimin dhe së bashku e taktojnë.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Mësuesi këndon një ushtrim ritmik, duke futur nota që zgjasin 3 ose 6 takte dhe koronë. Parashtron pyetjen problemore se si mund të regjistrohen ato nota. Nxënësit japin sugjerimet e tyre. Mësuesi u shpjegon atyre se përveç notave dhe pushimeve bazë, ka edhe shenja për zgjatjen e notave dhe pushimeve: hark, pikë dhe koronë. Ua shpjegon funksionin e tyre. Më pas ai i udhëzon nxënësit të shkruajnë nota që zgjasin 3,5,6,7,8,9 takte me ndihmën e shenjave për zgjatje (hark dhe pikë). Nxënësit paraqesin shembujt e tyre në tabelë.

Aktiviteti 4

Nxënësit, së bashku me mësime të mëdha, përcaktojnë një lëvizje për çdo notë dhe pushim (edhe nota edhe pushime) me shenja për zgjatje (p.sh. nota e plotë – rrahje e duarve, gjysma me një pikë – goditje e gjuhës, nota gjysmë – plasje me gishta, nota katërshe – kërcim, nota tetëshe – kërcim me një këmbë). Këto lëvizje janë vetëm një sugjerim, nxënësit mund të japin propozimet e tyre. E gjithë kjo është me takt një e katërta dhe njësi matëse një e katërta, pra, katër rrahje duarsh, dy plasje me gishta, etj. Mësimdhënësi bën taktimin, ndërsa nxënësit e kryejnë ushtrimin ritmik me lëvizje. Ky është një shembull i metodës Kodal, ku nxënësit përmes lëvizjeve përvetësojnë kohëzgjatjen e notave dhe pushimeve.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi udhëzon nxënësit të përgatisin fletën mësimore, Matematika muzikore (shtojcë).

Aktiviteti 6

Rrethi muzikor

Nxënësit ndahen në 4 grupe. Secili grup kompozon një ushtrim ritmik me 4 takte duke përdorur shenjat për zgjatjen e notave dhe pushimeve. Ata e shkruajnë atë në një fletë. Ushtrimet kryhen në një rreth me një rend të paracaktuar. Më pas shkëmbehen fletët ndërmjet grupeve dhe ndërrohet rendi. Kështu krijohen ushtrimet ritmike me kombinime të shumta.

Shënim: Janë dhënë më shumë aktivitete, mësime të mëdha ka mundësi të zgjedhë dhe të përshtatë aktivitetet sipas mundësive dhe aftësive të nxënësve dhe kushteve të punës.

Reflektimi

A ju pëlqeu ora? Cili aktivitet ishte më interesant për ju? Për çfarë ishin këto aktivitete, çfarë vërtetuat dhe çfarë të reja mësuat?

Mjetet

Tabelë, hamer, fleta, kartolina dhe fleta pune

Përcjellja e përparimit

Informatë kthyesë gojore informatë kthyesë me shkrim – fletë pune, listë për përcjellje (check- listë) të pjesëmarrjes në aktivitete.

SHKALLA C-dur

Përmbajtjet dhe nocionet

Notat, pushimet, shkallët

(tonet a- e vogël dhe h- e vogël, kohëzgjatja e notave dhe pushimeve, shenjat për zgjatjen e notave dhe pushimeve, shkalla C-dur, shkalla a-mol -lloji natyral, shkalla, gjysmë-shkalla, grada, tetrakordi)

Standardet e vlerësimit

Shkruan shkallët C-dur dhe a-mol – lloji natyral dhe elementet e tyre; Këndon/luan këngë dhe ushtrime me shtrirje a – d2 duke përdorur shkrimin me nota.

Skenari për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi përgatit pyetje të shkruara në kartela ose përgatit përmbajtje digjitale (lojë, kuiz) për të përsëritur përmbajtjen dhe nocionin për shkallën C-dur (vlerësimi diagnostik). Nxënësit përgjigjen, ata mund të ndahen në grupe, të plotësojnë njëri-tjetrin dhe kështu të prezantojnë njohuritë e tyre nga klasat e mëparshme. Mësimdhënësi përcjell përgjigjet dhe përcakton njohuritë e nxënësve, në çfarë niveli janë njohuritë e tyre të mëparshme.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi thërret tetë nxënës dhe i rrjeshton në radhë. U jep fletë me emërtimin e toneve, për çdo nxënës nga një. Së bashku, të gjithë nxënësit këndojnë shkallën kryesore. Shkalla shënohet në tabelë. Mësimdhënësi i afron nxënësin të tretin dhe të katërtin dhe të shtatin dhe të tetin. Nxiti nxënësit të diskutojnë për distancën midis nxënësve, cilët qëndrojnë më afër dhe cilët më larg. Kështu, me sqarim nga ana e mësimdhënësit, përvetësohen njohuritë për shkallë të plotë e gjysmë-shkallë. Shënohen në tabelë shkalla e plotë dhe gjysmë-shkalla. Mësimdhënësi pastaj e ndan grupin në dy pjesë të barabarta me nga katër tone dhe shpjegon nocionin tetrakord. Tetrakordet shënohen në tabelë. Ky aktivitet mund të zhvillohet edhe në shkallët e korridorit të shkollës për të shfaqur më mirë vizualisht lartësinë e toneve.

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi siguron kushte (tabletat shkollorë, kabinetin e informatikës, etj.) dhe i udhëzon nxënësit të hulumtojnë (mësimi hulumtues) për emrat e notave. I ndan nxënësit në tre grupe dhe i jep secilit grup detyra të veçanta: 1. Që kur e kanë origjinën emrat e notave dhe kush i shpiku ato? 2. Si u regjistrua muzika para se të shpikeshin notat që përdorim sot? 3. A mund të përkthehen emrat e notave në gjuhë të ndryshme? Pas mbledhjes së informatave, nxënësit prezantojnë ndërsa mësimdhënësi jep sqarime. Shënohen në tabelë emrat aretinikë dhe abecedikë të notave. Mësimdhënësi pastaj shkruan gradët dhe së bashku përcaktojnë termin gradë. Nxënësit përshkruajnë në fletore.

Vërejtje: Nëse nuk ka kushte për kërkim në internet, mësimdhënësi përgatit tekstin nga i cili nxënësit përgatisin prezantime.

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi ekzekuton melodi në shkallën C-dur, ndërsa nxënësit e shkruajnë në fletore (diktim). Pastaj nxënësit këndojnë, ndërsa mësimdhënësi iu bashkëngjitet. Nxënësit luajnë melodinë me instrumentet muzikore për fëmijë, duke aplikuar tempon dhe dinamikën. Mësimdhënësi luan disa tema në shkallën C-dur dhe nxënësit shpjegojnë tingullin e tonalitetit dur.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi përgatit puzzle të disa motiveve muzikore që mund të rregullohen sipas një renditje të ndryshme. Nxënësit punojnë në grupe. Ata organizojnë motive në renditje të ndryshme dhe i interpretojnë ato duke kënduar ose duke luajtur. Mësimdhënësi i nxit të shtojnë shenja dinamike dhe t'i kryejnë ato me një tempo tjetër, përderisa përdorin nocionin e duhur. Nxënësit pastaj zgjedhin se cili kombinim tingëllon më mirë. Ky aktivitet mund të zbatohet edhe me mjete digjitale dhe aplikacione për shkrimin e notave.

Reflektimi

Nxënësit shkruajnë në fletë nga një pyetje për përmbajtjen dhe nocionet e orës. Ata e mbledhin letrën në formën e një topi. Në shenjë, ata e hedhin lart dhe presin një top tjetër. Hapin fletën, lexojnë pyetjen dhe japin përgjigjen.

Mjetet

Kartela, përmbajtje digjitale, pajisjet digjitale, tabela, piano dhe fletë letrë.

Përcjellja e përparimit

Përgjigjet me gojë të pyetjeve të parashtruara nga mësimdhënësi, pjesëmarrja dhe suksesi në realizimin e aktiviteteve performuese.

a - e vogël dhe h - e vogël

Përmbajtjet dhe nocionet

Notat, pushimet, shkallët

(tonet a- e vogël dhe h- e vogël, kohëzgjatja e notave dhe pushimeve, shenjat për zgjatjen e notave dhe pushimeve, shkalla C-dur, shkalla a-mol -lloji natyral, shkalla, gjysmë-shkalla, grada, tetrakordi)

Standardet e vlerësimit

Njeh a- e vogël dhe h- e vogël, kohëzgjatjen e notave, pushimeve, shenjave për zgjatjen e notave dhe pushimeve; Shkruan në pentagram a-e vogël dhe h- e vogël, kohëzgjatja e notave dhe pushimeve, shenjat për zgjatjen e notave dhe pushimeve.

Skenari për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Bingo muzikore

Mësimdhënësi përgatit kombinime të ndryshme të kartelave bingo me notat e mësuara (të shkruara në pentagram) dhe motive të shkurtra melodike. Shpërndan me zgjedhje të rastësishme. I ndan nxënësit në grupe. Mësimdhënësi këndon notë apo motiv melodik, ndërsa nxënësit e kërkojnë në kartelë dhe nëse ka një të tillë, e rrethojnë atë. Fituesi është grupi që i pari do të rrethoj të gjitha tonet apo motivet e shkurtra melodike dhe do të bërtasë "BINGO!" mësimdhënësi mund të përgatit lojën në formë digjitale.

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi mund të përgatis lojëra digjitale për vendin e notave në pentagram në numër të madh të platformave për këtë qëllim (p.sh. wordwall.net, kahoot.com, etj.). Loja mund të luhet në mënyrë të pavarur ose në grup duke dhënë përgjigje ose, nëse ka mundësi, në pajisjet digjitale. Në këtë mënyrë do të zhvillojë frymën konkurruese dhe punën në grup.

Pjesa ktyesore

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi prezanton në projektor foto të sistemit të notave. I udhëzon nxënësit në diskutim. Sa tone ka? Si janë shënuar? Kush i interpreton tonet e larta e kush tonet e ulëta? Përveç toneve në pentagram, në cilën mënyrë tjetër mund të regjistrohen (vija ndihmëse)? Nxit nxënësit të pikasin dhe të tregojnë tonet e mësuara nga oktava e parë. Pastaj së bashku këndojnë shkallën C-dur. Mësimdhënësi u tregon nxënësve se do ta luajnë edhe një herë shkallën C-dur dhe pastaj do të luajnë edhe dy tonet (h - e vogël dhe a -e vogël). Nxënësit duhet të dëgjojnë me kujdes.

Pasi të luaj dy tonet e reja, nxit nxënësit të diskutojnë: Cilat janë këto tone? Ku lëviz vija e melodisë? Si do të shkruhen këto tone? Në çfarë mënyre do të përdoret vendi për të shënuar në vijën ndihmëse dhe nën vijën ndihmëse? Pasi të vërtetohen bashkërisht, shkruhen tonet h – e vogël dhe a –e vogël në pentagramin në tabelë, ndërsa nxënësit i shkruajnë në fletore. Pastaj këndohet së bashku shkalla C-dur dhe në fund këndohet h - e vogël dhe a –e vogël. Mësimdhënësi këndon motive të shkurtra melodike duke treguar tonet, ndërsa nxënësit përsërisin.

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi prezanton ushtrime melodike me të gjitha tonet e mësuara, duke përfshirë h - e vogël dhe a – e vogël. Ushtrimet janë të përshkruara në fletore dhe të përpunuara. Nëse ka kushte, ushtrimet mund të regjistrohen edhe në mjetet digjitale për këtë qëllim (një numër i madh aplikacionesh për tablet, tabelë të mençur, ose celularë të mençur). Në këtë mënyrë, nxënësit do të kenë mundësinë të dëgjojnë ushtrimin, të fusin tempo dhe dinamikë të ndryshme.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi përgatit fleta pune me ushtrime melodike në të cilat ka futur tone a –e vogël dhe h-e vogël nxënësit duhet të hetojnë sa herë në ushtrimin melodik janë paraqitur këto tone.

Reflektimi

Me cilat tone u njohëm sot? Ku shkruhen këto tone? Cilës oktavë i përkasin?

Mjetet

Kartela, tabelë, pajisje digjitale, projektor, foto me sistemin e notave, fleta pune, platforma digjitale për regjistrimin e notave.

Përcjellja e përparimit

Informatë kthyese gojore, informatë kthyese me shkrim-fletë pune, listë për përcjellje (check- listë) të pjesëmarrjes në aktivitetet e planifikuara.

Përmbajtjet dhe nocionet

Mjetet shprehëse muzikore – dinamika, tempoja dhe interpretimi muzikor (dinamika dhe nuancat dinamike: *piano* (piano), *pianissimo* (pianissimo), *forte* (forte), *fortissimo* (fortissimo), *mezoforte* (mezzo-forte), *mezopiano* (mezzo-piano), *kreshendo* (crescendo), *dekreshendo* (decrescendo); tempo: *adaxho* (Adagio), *lento* (Lento), *larxho* (Largo), *moderato* (Moderato), *andante* (Andante), *allegro* (Allegro), *vivo* (Vivo), *presto* (Presto); metronome)

Standardet e vlerësimit

Përcakton dinamikën dhe ritmin në një performancë muzikore; Lidh karakterin e muzikës me shprehjet muzikore; Aplikon disa shprehje muzikore në performancën e tij.

Skenari për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi i udhëzon nxënësit të ndërlidhin fjalën tempo me situatat e përditshme (ecje, bisedë, rrahje zemre etj.).

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi përgatit fleta pune ose kuizin me pajisje digjitale për të përcaktuar njohuritë për tempon nga klasat e mëparshme (vlerësimi diagnostikues). Nxënësit punojnë në mënyrë të pavarur.

Aktiviteti 3

Nxënësit punojnë në teknikën DDM. Vizatohet një tabelë me tre kolona. Në kolonën e parë (di) shkruajnë gjithçka që dinë për tempon, në kolonën e dytë (dua të di) se çfarë duan të mësojnë. Kolona e tretë (mësoj) e plotëson atë në fund të orës - çka mësuam.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi shqipton emrat për tempo dhe i nxit nxënësit të vënë re se nga cila gjuhë vijnë. Ai u shpjegon atyre për gjuhën universale të muzikës dhe pranimin e këtyre emrave si ndërkombëtarë. Pastaj shpjegon kuptimin e emrave në gjuhën amë (Adagio, Lento, Largo, Moderato, Andante, Allegro, Vivo, Presto). Së bashku me nxënësit, nëpërmjet teknikës rrush, shpërndajnë emrat dhe shpjegimet e tyre në gjuhën amë në tre grupet bazë të tempos: të shpejtë, të mesëm dhe të ngadaltë. Nëpërmjet parazentimit të partiturave, nxënësit vërejnë dhe përcaktojnë se ku qëndron emri i tempos. Mësimdhënësi u paraqet atyre një metronom, ndërsa nxënësit ndryshojnë llojin e tempos e dhe e kuptojnë funksionin e tij. Mësimdhënësi u paraqet atyre një metronom digjital, gjegjësisht një aplikacion, në një tabelë të mençur, kompjuter, ose telefon, dhe i udhëzon ata se si mund ta përdorin atë.

Aktiviteti 5

Nxënësit zgjedhin një këngë (p.sh. Vëlla i dashur) dhe me mbështetjen e metronomit këndojnë me tempo të ndryshme. Mësimdhënësi i inkurajon ata të diskutojnë, cila tempo është më e përshtatshme sipas karakterit të këngës. A ndikon tempoja e ndryshme në karakterin e këngës? Arrihet një përfundim i përbashkët dhe mësimdhënësi thekson se për të gjitha kompozimet, tempoja luan një rol të rëndësishëm për të kapur karakterin e kompozimit.

Aktiviteti 6

Mësimdhënësi paraqet një shembull me zë dhe u shpjegon nxënësve për kërcimin hungareze çardash. Udhëzon nxënësit të vënë re tempon. Pas përfundimit të kompozimit, nxënësit diskutojnë për tempon në pjesën e parë dhe të dytë, ndërsa mësimdhënësi i inkurajon ata të përdorin terme profesionale. Kompozimi dëgjohet edhe një herë, ndërsa mësimdhënësi i nxit nxënësit të kërcejnë dhe të shprehin tempon përmes lëvizjeve.

"Chardash" – V. Monty (i ngadalshëm - i shpejtë)

Performancë me violinë dhe orkestër:

<https://www.youtube.com/watch?v=WTc-KoBAKts>

Aktiviteti 7

Mësimdhënësi paraqet një shembull me zë dhe u shpjegon nxënësve për kompozimin. I udhëzon ata të vënë re tempon dhe përbërjen interpretuese. Pas përfundimit të kompozimit mësimdhënësi nxit nxënësit të diskutojnë: Sa ju pëlqeu kompozimi? Në cilin tempo është? Cili është karakteri? Me çfarë përbërje interpretohet? A do të jetë i njëjtë karakteri nëse kompozimi performohet me tempo Presto?

"Adaxho" - T. Albinjoni

(ritëm i ngadalshëm) - fragment

<https://www.youtube.com/watch?v=XMbvcp480Y4>

Aktiviteti 8

Mësimdhënësi prezanton një ushtrim melodik me elementet e mësuara të shkrim-leximit muzikor. Ushtrimi përpunohet, ndërsa nxënësit udhëzohen që në fillim të ushtrimit të vendosin një emër për tempon mbi pentagram dhe të këndojnë ushtrimin në tempon e duhur. Ata gjithashtu mund të përdorin një metronom.

Aktiviteti 9

Nxënësit tashmë plotësojnë kolonën e tretë të tabelës së DDM-së, pra çfarë mësuan nga kjo orë. Mësimdhënësi i inkurajon ata të krijojnë konceptin e tyre dhe të rikujtojnë të gjitha nocionet e reja nga ora.

Reflektimi

Sa ju pëlqeu ora? Çfarë ishte më interesante për ty? Me çfarë e plotësove njohurinë tënde për tempon?

Mjetet

Fleta pune, projektor, metronome, paisje për dëgjimit të muzikës.

Përcjellja e përparimit

Informatë kthyesë me gojë, informatë kthyesë me shkrim, listë kontrolli për aktivitetet në orë, listë me pikë për përgjigjet e pyetjeve të parashtruara.

Përmbajtjet dhe nocionet

Mjetet shprehëse muzikore – dinamika, tempoja dhe interpretimi muzikor (dinamika dhe nuancat dinamike: piano (piano), pianissimo (pianissimo), forte (forte), fortissimo (fortissimo), mezo forte (mezzo-forte), mezo piano (mezzo-piano), kreshendo (crescendo), dekreshendo (decrescendo); tempo: adaxho (Adagio), lento (Lento), larxho (Largo), moderato (Moderato), andante (Andante), alegro (Allegro), vivo (Vivo), presto (Presto); metronome)

Standardet e vlerësimit

Përcakton dinamikën dhe ritmin në një performancë muzikore; Lidh karakterin e muzikës me shprehjet muzikore; Aplikon disa shprehje muzikore në performancën e tij.

Skenari për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Nëpërmjet teknikës kipling pyetje, mësimpldhënësi nxit nxënësit të përsërisin dhe të vërtetojnë njohuritë e mëparshme për dinamikën. **Çka** është dinamika në muzikë? **Pse** ka dinamikë në çdo kompozim? **Cilat** janë shenjat bazë të dinamikës? **Ku** shkruhen shenjat dinamike në kompozim? **Si** t'i performojmë shenjat dinamike gjatë ekzekutimit/luajtjes apo këndimit? Nxënësit punojnë në grupe dhe prezantojnë përgjigjet e tyre. Pason një diskutim i përbashkët.

Kjo teknikë u lejon nxënësve të vërtetojnë njohuritë e mëparshme dhe të hyjnë në përmbajtje nga aspekte të ndryshme të të menduarit të thelluar. Puna në grupe është e volitshme sepse nxënësit bashkëpunojnë, mendojnë, prezantojnë pikëpamjet e tyre, respektojnë pikëpamjet e nxënësve të tjerë. Në këtë mënyrë, ato plotësojnë njohuritë e tyre, të cilat janë karakteristike për të mësuarit konstruktiv.

Aktiviteti 2

Mësimpldhënësi i udhëzon nxënësit për aktivitetin nxehtë / ftohtë. Një nxënës del nga klasa, ndërsa nxënësit e tjerë fshehin një send në një vend të fshehtë. Nxënësi hyn në klasë, ndërsa nxënësit tjerë fillojnë të këndojnë një këngë ose të luajnë në instrumente muzikore për fëmijë. Kur nxënësi që kërkon sendin është më larg tij, nxënësit këndojnë qetë, ndërsa kur i afrohen sendit, nxënësit këndojnë me zë më të lartë. Kjo ndihmon nxënësin të gjejë objektin dhe në të njëjtën kohë të aplikojnë dinamikën dhe nuancat dinamike. Pas përfundimit të lojës, mësimpldhënësi nxit nxënësit të diskutojnë aplikimin e dinamikës përmes këtij aktiviteti.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi këndon ushtrim melodik ose këngë, ndërsa nxënësit vënë re nuancat e ndryshme dinamike. Më pas së bashku përcaktojnë dhe shpjegojnë nëpërmjet aplikimin praktik (piano, pianissimo, forte, fortissimo, mezzo-forte, mezzo-piano, crescendo, decrescendo). Nëpërmjet një grafiku, paraqesin shenjat dinamike, duke filluar nga më pak të zëshmet e deri te më të zëshmet.

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi inkurajon nxënësit në diskutim se çfarë dinamike ka një ditë / natë. Kur është më zhurmshëm dhe kur është më e qetë? Çfarë nuancash të dinamikës ka gjatë ditës dhe natës? Bën një hyrje për audio shembullin që pason. Nxënësit diskutojnë se cilat tinguj dëgjojnë në mëngjes. Fillon të degjuarit e kompozimit duke u dhënë kahe për të dalluar dinamikën dhe lidhjen me karakterin.

*"Mirëmëngjesi" nga Suita "PER GINT"- E. Grigg,
Orkestra Simfonike e FMU-së,
Borjan Tsanev - dirigjent*

<https://www.youtube.com/watch?v=fgK3RRZjPDY&t=248s>

Pasi të mbarojë kompozimi, bëhet një diskutim: Kush e performon kompozimin? Çfarë dinamike ka në fillim? Çfarë ndjenjash ngjall te ju? Si e imagjinoni mëngjesin e përshkruar në kompozim? A do të kishte qenë i njëjti karakter nëse kompozimi do të kishte filluar me fortissimo? Si vazhdon kompozimi më tutje? A ka një shumëllojshmëri nuancash dinamike? Çfarë asocojnë për ty nuancat e ndryshme dinamike (zgjimi i natyrës, dielli ngrohë shumë, etj.)? Pas diskutimit, kompozimi dëgjohej përsëri.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi i paraqet partiturë me shenja për dinamik dhe tempo. Nxënësit vënë re dhe së bashku përcaktojnë se ku qëndrojnë këto shenja.

Aktiviteti 6

Mësimdhënësi prezanton një ushtrim melodik. Nxënësit e përshkruajnë atë. Mësimdhënësi i udhëzon të shkruajnë shenjat për tempo, dinamikë dhe të këndojnë ushtrimin me aplikim të tempos dhe dinamikës. Nëse është e mundur, ushtrimi mund të shkruhet në pajisjeje digjitale me një aplikacion të përshtatshëm duke futur dhe ndryshuar tempon dhe shenjat e dinamikës për të dalluar ndryshimin.

Reflektimi

Me çfarë përmbajtjesh dhe nocione të reja jemi njohur në këtë orë? Cilin kompozim e dëgjuam? A jeni të interesuar për informacione shtesë në lidhje me dinamikën?

Mjetet

Pajisje për dëgjimin e muzikës, tabelë, pajisje digjitale dhe fletë letre.

Përcjellja e përparimit

Informatë kthyesë me gojë, listë për përcjellje (check- listë) të pjesëmarrjes në aktivitete, listë me pikë për përgjigjet e pyetjeve të parashtruara nga mësimmshënësi.

Përmbajtjet dhe nocionet

Dëgjimi i drejtuar i veprave muzikore (tempo, dinamika, karakteri i muzikës, titulli i veprës, kompozitori, zhanri, elementet e formës muzikore, përbërja interpretuese; këngë solemne-himn, këngë solo)

Standardet e vlerësimit

Njih shprehjet muzikore në kompozimin e dëgjuar /këngën solemne –himn / këngë solo dhe i emërton ato me shprehje profesionale; thekson titullin dhe kompozitorin e një vepre të famshme muzikore që dëgjon; njih përbërjen interpretuese dhe elementet e formës muzikore në një vepër muzikore që e dëgjon.

Skenari për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi inkurajon nxënësit të diskutojnë për muzikën klasike: A dimë të dëgjojmë saktë muzikën klasike? Si i kuptojmë mesazhet muzikore? Si mund me tone të ilustron një ngjarje në natyrë, të shprehen ndjenjat, të tregojnë një lloj ngjarjeje? Si mjetet shprehëse me të cilat u njohëm (tempoja, dinamika, agogjia) sjellin ndjenjën estetike të muzikës?

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi i njofton nxënësit me kompozimin "Б'ЛТАВА" –nga Bedzhih Smetana. Bëhet korrelacion me lëndën e gjeografisë. Nxënësit e kërkojnë në hartën gjeografike lumin B'ЛТАВА dhe shohin se në cilin shtet ndodhet rrjedha e tij. Kërkohet edhe kryeqyteti i Çekisë. Mësimdhënësi u shpjegon nxënësve për kompozimin, për temat në të dhe i shënon në tabelë së bashku me titullin e kompozimit dhe kompozitorit. Nxënësit përshkruajnë në fletore. Prezantohet audio shembulli. Mësimdhënësi thekson temat. Pas përfundimit të kompozimit, zhvillohet një diskutim për përshtypjet dhe përvojën estetike. Nxënësit shprehin ndjenjat e tyre nëpërmjet ushtrimit me të folur. Kompozimi dëgjohej me kujdes edhe një herë. Mësimdhënësi pyet nxënësit: Kush e performon kompozimin? A është vokale apo instrumentale? Me çfarë ritmi është dhe a ndryshon ritmi? Në cilat tema ndryshon? Cila është dinamika e kompozimit? Në cilën temë është më e qetë dhe në cilën temë është më zëshme? Pse?

B'ЛТАВА – B. Smetana

<https://www.youtube.com/watch?v=3G4NKzmfC-Q>

Aktiviteti 3

Pas dëgjimit të dytë, mësimehmënësi udhëzon nxënësit të shprehin përvojat e tyre nëpërmjet teknikës *Paraqitje në skelet*. Në materialet mësimore (ose në fletore), nxënësit duhet të shkruajnë një fjali, frazë, fjalë, simbol apo skicë, të ilustronjë dhe të plotësojnë fjalinë sipas përvojës së tyre të kompozimit: "Më pëlqeu për shkak të...".

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 4

Mësimehmënësi udhëzon nxënësit që përmes vizatimit të paraqesin temat e kompozimit. Ata mund të punojnë në grupe ose vetë. Përcaktohet se në cilin format dhe në cilën teknikë do të punojnë. Pastaj punimet i prezantojnë në formën e një broshure të ilustruar. Mësimehmënësi gjithashtu nxit nxënësit të krijojnë përmbajtje multimediale, pra të pikturojnë ose të skanojnë vizatimet dhe të krijojnë një video me një bazë muzikore nga kompozimi, ndërsa në secilën temë të futin vizatimin adekuat (aktivitet projektues). Për shkak të kohës së kufizuar të orës, këto aktivitete mund të zhvillohen në orë plotësuese. Pasi krijohet një produkt, ai mund të ndahet në faqen e internetit të shkollës ose në formë të broshurës së ilustruar në gazetë shkollë (edukimi mediatik).

Reflektimi

Çfarë kompozimi dëgjuam sot? Kush është kompozitori i kompozimit? Cilat janë temat e kompozimit? Çfarë përbërje e performon kompozimin?

Mjetet

Pajisje për dëgjimin e muzikës, letër, pajisje për vizatim, harta gjeografike e Evropës dhe fletë pune.

Përcjellja e përparimit

Pjesëmarrja dhe suksesi në aktivitetet për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehje kreative muzikore, punimet (vizatime, broshurë e ilustruar, video).

Përmbajtjet dhe nocionet

Të shprehurit krijues në muzikë (krijim, vallëzim, tregime për muzikën, lojëra muzikore dhe dramatizim).

Standardet e vlerësimit

Merr pjesë në aktivitete të përbashkëta krijuese muzikore; ofron ide performancash që lidhin muzikën me mënyra të tjera të shprehjes krijuese.

Skenari për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi nxit nxënësit të ndajnë një fakt dhe një mendim për vjeshtën (përmbajtje nga edukimi mediatik; fakt – Në vendin tonë vjeshta fillon më 23 shtator; mendim - vjeshta është koha më e bukur e vitit). Nxënësit mendojnë dhe përgjigjen. Pastaj bëhet një diskutim për stinën e vjeshtës. Mësimdhënësi prezanton ilustrim për vjeshtën, ndërsa nxënësit e përshkruajnë atë përmes një ushtrimi gojor.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi udhëzon nxënësit të dëgjojnë kompozimin "Malli për Dallëndyshet" –Toma Proshev. Ai shkruan titullin e kompozimit në tabelë. Nxënësit dëgjojnë kompozimin. Pas përfundimit, ka një diskutim: Çfarë ndjenjash zgjon kompozimi? Çfarë karakteri ka? Me cilin instrument performohet? Me çfarë tempoje dhe dinamike është? Çfarë na përshkruan kompozimi? Në të njëjtën mënyrë prezantohet edhe Kompozimi i dytë "Harabeli i uritur", Blagoja Ivanovski, dhe më pas diskutohet për kompozimin.

**"Malli për dallëndyshet" - Toma Proshev,
Darko Kulevski – harmonikë**

https://www.youtube.com/watch?v=8cUHyK_pfoI

**"Harabeli i uritur" - Blagoja Ivanovski,
Nora Bajrami – pijano**

<https://www.youtube.com/watch?v=I4QZUw74UjE&list=PLudg2mgYY40Arlkpl2iCTrKUk0ZKlv1oO&index=25>

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi i udhëzon nxënësit në aktivitetin për punimin e përmbajtjeve multimediale – përralla për muzikën (mësim projektues). Nxënësit grupohen sipas afiniteteve. Grupi i parë -hulumtim mbi kompozimet dhe kompozitorët; grupi i dytë shkruan poezi apo rrëfim sipas frymëzimit nga kompozimet; grupi i tretë- punon vizatim për kompozimet; Grupi i katërt– punon video prezantim për kompozimet. Nxënësit punojnë në grupe, ndërsa mësimdhënësi u jep mbështetje, i udhëzon drejt resurseve (faqet e internetit, literaturën). Jep udhëzime se si të organizojnë përmbajtjet (tekst, ilustrime, muzikë). Grupi i parë krijon tekst (i cili mund të lexohet në videoprezentim) me informata rreth kompozimeve dhe kompozitorëve dhe gjatë kësaj bën një paralele midis dy kompozimeve (dallëndyshe dhe harabelit) sipas karakterit dhe shprehjeve muzikore. Grupi i dytë shkruan një poezi të shkurtër ose një rrëfim për kompozimet. Teksti është shkruar ose lexuar në video (sipas ideve të grupit). Grupi i tretë nxjerr një ilustrim që lidhet me kompozimet. Më pas punohet në formë digjitale (me fotografi ose skanim) në mënyrë që të futet në video. Grupi i katërt krijon një video rrëfim rreth muzikës duke përdorur mjetet e propozuara që janë të thjeshta për t'u përdorur ose mjetet e përzgjedhura të tyre. Përfshin të gjitha punimet dhe shton një bazë muzikore nga të dyja kompozimet.

Propozim pajisjet digjitale për realizimin e përmbajtjeve multimediale:

<https://app.bookcreator.com/>

<https://www.storyboardthat.com/>

<https://animoto.com/>

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 4

Pas përfundimit të aktiviteteve, punimet (produktet) paraqiten brenda klasës. Nxënësit japin feedback, pra vlerësim reciprok. Udhëzimet jepen për përmirësim nëpërmjet diskutimit. Puna mund t'u prezantohet edhe nxënësve të tjerë të shkollës ose të publikohet në faqen e internetit të shkollës (edukimi mediatik). Nëse nevojitet më shumë kohë, ky aktivitet mund të përfundojë në orën tjetër ose brenda kornizës të orëve plotësuese. Nëse nuk ka kushte për të bërë një video, përgatitet një poster prezentim.

Reflektimi

A ju pëlqyen aktivitetet e orës? Cilat kompozime dëgjua?

Mjetet

Pajisje për dëgjimin e muzikës, pajisje digjitale, mjete vizatimi, mjete digjitale, internet.

Përcjellja e përparimit

Pjesëmarrja dhe suksesi në aktivitete për të kuptuar dhe dëgjuar muzikën dhe shprehjen krijuese muzikore, punimet (ilustrimet, prezantimet, projekte etj.).

Materiale mësimore për nxënësit

Shkruaj pësëvargëshin me fjalë që përshkruajnë
nocionin **muzikë**

(dy folje)

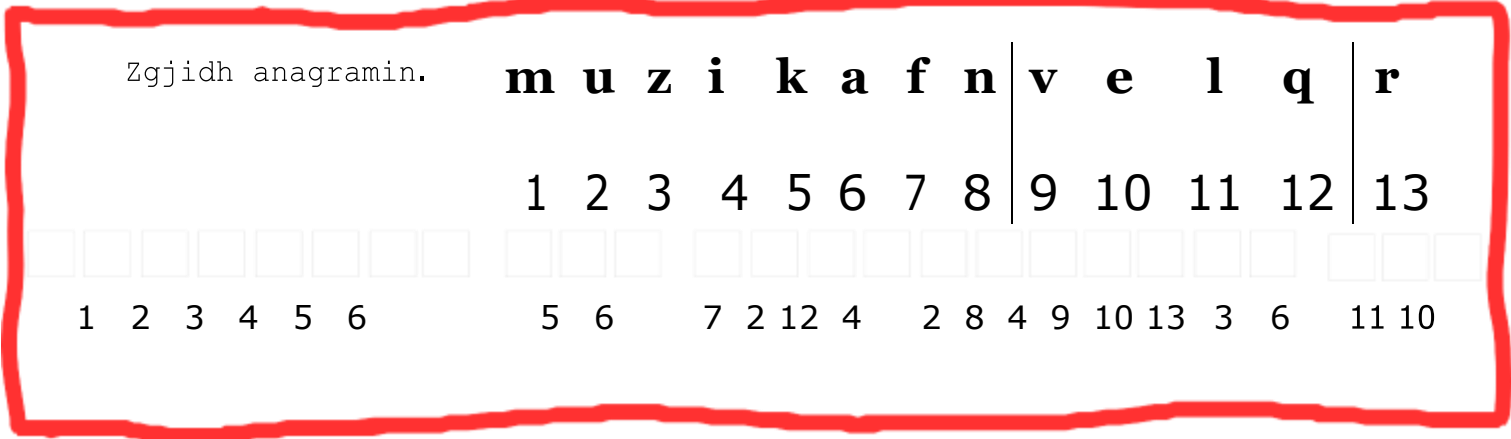
(tre mbiemra)

(një frazë
me katër
fjalë)

(sinonim)

(tre mbiemra)

(sinonim)

HIMNI „Sot mbi Maqedoninë lind“

Përfundo fjalinë:

E dua atdheun tim sepse...

„ДЕНЕС НАД МАКЕДОНИЈА СЕ РАЃА“

ДЕНЕС НАД МАКЕДОНИЈА СЕ РАЃА
НОВО СОНЦЕ НА СЛОБОДАТА.
МАКЕДОНЦИТЕ СЕ БОРАТ
ЗА СВОИТЕ ПРАВДИНИ.
МАКЕДОНЦИТЕ СЕ БОРАТ
ЗА СВОИТЕ ПРАВДИНИ.

ОДНОВО СЕГА ЗНАМЕТО СЕ ВЕЕ
НА КРУШЕВСКАТА РЕПУБЛИКА.
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ, ПИТУ ГУЛИ,
ДАМЕ ГРУЕВ, САНДАНСКИ.
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ, ПИТУ ГУЛИ,
ДАМЕ ГРУЕВ, САНДАНСКИ.

ГОРИТЕ МАКЕДОНСКИ ШУМНО ПЕАТ
НОВИ ПЕСНИ, НОВИ ВЕСНИЦИ.
МАКЕДОНИЈА СЛОБОДНА, СЛОБОДНО
ЖИВЕЕ.
МАКЕДОНИЈА СЛОБОДНА,
СЛОБОДНО ЖИВЕЕ.

Puno flamuj të atdheut tonë
dhe zbukuro kabinetin e
muzikës me rastin e festave
shtetërore.

ZHANRET MUZIKORE

1. Punon në mënyrë të pavarur ose në grup ushtrimin **5 pse..**

1. Pse duhet të dëgjojmë muzikë?	Sepse
2. Pse ?	Sepse
3. Pse ?	Sepse
4. Pse ?	Sepse
5. Pse ?	Sepse

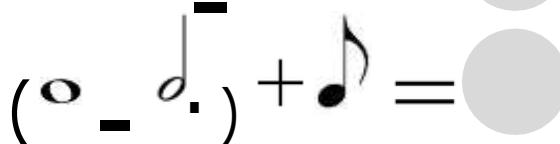
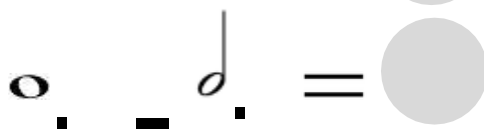
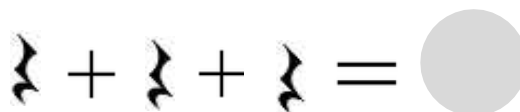
2. Nëpërmjet teknikës së **rrushit** prezantoni zhanret muzikore. Ju mund ta zgjeroni rrushin me nënzhanre, nëse keni informata për të. Në fund të rrushit, shkruani disa tituj kompozimesh nga zhanri përkatës..

Zhanret
muzikor

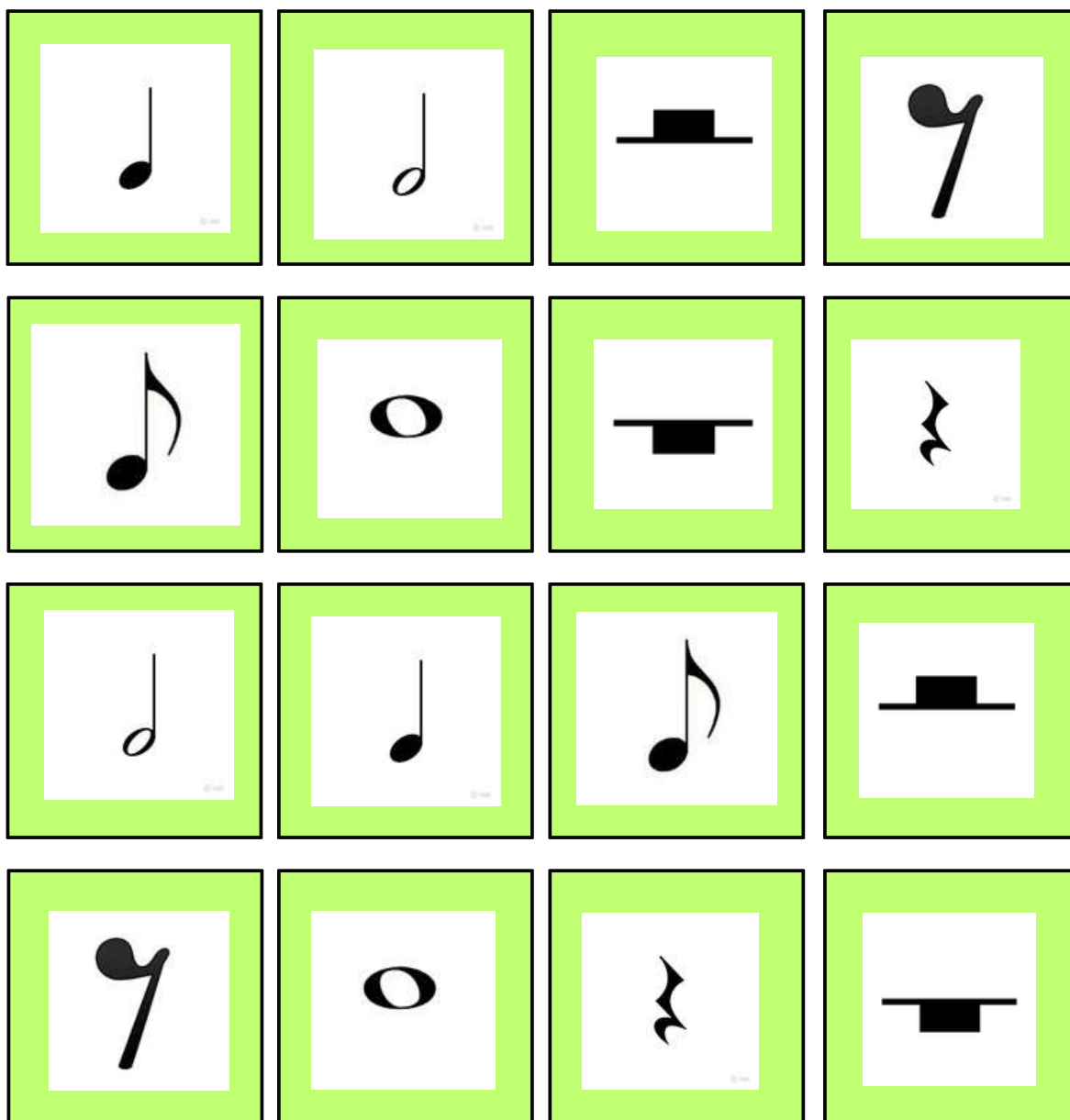
3. Plotëso tabelën me kompozime tuaja të preferuara nga zhanre të ndryshme..

<i>Titulli</i>	<i>Kompozitori</i>	<i>Zhanri</i>	<i>Karakteri</i>	<i>Shënim</i>

1. Zgjidh detyrat muzikore duke përdorur shenjat: <, > =.

$$(\circ - \textcircled{\circ}) + \bullet = \bullet$$

4. Ngjite fletën në karton dhe pritni katrorët. Ktheji ato nga ana e kundërt dhe luaj lojën memorja. Duhet të bëni çiftëzimin e kartelave me notë dhe pushim me kohëzgjatje të njëjtë. Loja luhet në çift ose në grup. Sa herë që hapni kartelat, thoni se për cilin notë ose pushim bëhet fjalë dhe sa zgjasin ata.

Shkalla C-dur

1. Bëj lidhjen ndërmjet emrin aretinik dhe abecedik të notave e më pas lidhi edhe me gradacionin përkatës.

фа	ла	до	сол	ре	си	ми
C	F	D	A	E	G	H
IV	VII	I	V	II	VI	III

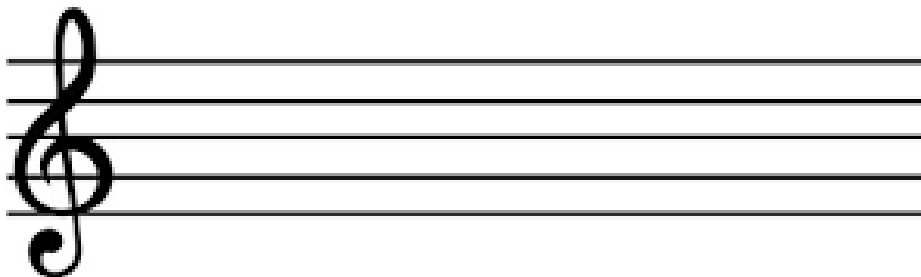
2. Hulumto dhe ndaj informatat që ke marrë edhe me nxënësit e tjerë. Ju mund të hulumtoni në grupe sipas pyetjeve të bëra.

Nga e kanë prejardhjen emrat e notave dhe kush i shpiku ato?

Si regjistrohej muzika përpara se të shpikeshin notat që përdorim sot?

A mund të përkthehen emrat e notave në gjuhë të ndryshme?

3. Shkruaje shkallën C-dur me elementet e saj (gradë, shkallë, gjysmë-shkallë, tetrakordet, aretinën dhe emrat abecedik të toneve).

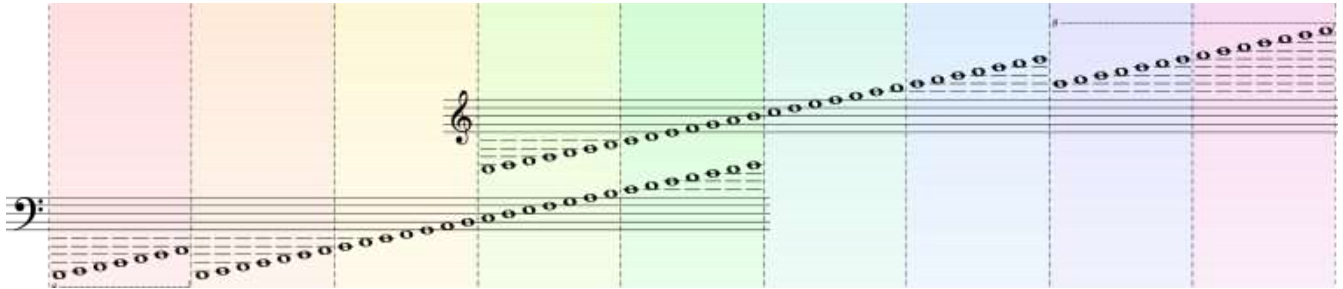

1. Këndo ushtrimet melodike së bashku me nxënësit të tjerë, në grup ose individualisht. Përdor qëndrimin e duhur të të kënduarit. Shtoji shenja për ritëm dhe dinamikë, zbatoji ato gjatë këndimit.

a-e vogël dhe h- e vogël

1. Shqyrto sistemin e notave dhe me ndihmën e mësimdhënësit numëro sa oktava ka. Rretho oktavën në të cilën i njeh notat. Vini re se si shkruhen notat sipër dhe poshtë pentagramit.

2. Nën çdo notë, shkruaj emrin e duhur alfabetik.

Rishiko ushtrimet melodike. Numëro sa herë shfaqen tonet a- e vogël dhe h- e vogël.
Këndo ushtrimet melodike.

1

2

3

TEMPO

1. Plotëso tabelën sipas udhëzimeve të mësimdhënësit. Në kolonën e parë, shkruaji atë që di për tempon. Mendo dhe plotëso kolonën e dytë, atë që dëshiron të mësosh më shumë rreth tempos. Në fund të orës së mësimi, plotëso kolonën e fundit me informacione dhe njohuri të reja.

DI	DUA TË DI	MËSOJ

2. Lidh emrin e tempos me grupin përkatës..

NGADALË	MESEM	SHPEJTË
Moderato	Presto	Allegro
Largo	Adagio	Vivo
		Lento
		Andante

3. Vendosi një emër për tempo dhe zbatoheni atë gjatë këndimit. Mund të përdorni një metronom. Këndoni ushtrimin me disa tempo të ndryshme.

DINAMIKA

1. Përmes teknikës së pyetjeve Kipling, përcaktoni njohuritë tuaja të mëparshme për dinamikën.

Çka është dinamika?

Pse ka dinamikë në çdo kompozim?

Cilat janë shenjat themelore të dinamikës?

Ku shkruhen shenjat e dinamikës në kompozim?

Si i realizojmë shenjat dinamike derisa luajmë apo këndojmë?

2. Në shembullin e dhënë, dalloni shenjat për tempon dhe dinamikën dhe shpjegoni se ku janë shkruar.

3. Me numra nga 1 deri në 6, tregoni volumin (intenzitetin e zërit) të paraqitur me këto shenja të dinamikës (me 1 më të qetë, me 6 më të lartë).

___forte ___piano ___fortissimo ___mezzo-forte ___pianissimo ___mezzo-piano

"B'ЛTABA" – B. SMETANA

1. Pasi të dëgjoni kompozimin, mendo dhe puno ushtrimin me ndihmën e teknikës *paraqitje në skelet*, përmes të cilit do të shprehni ndjenjat dhe përvojën tuaj estetike.

(fjali) _____

(frazë) _____

(fjalë) _____

(simbol ose skicë) _____

(ngjyrë) _____

Kompozimi më pëlqeu sepse...

2. Formoni grupe dhe bëni vizatime për secilën nga temat e kompozimit. Më pas krijoni një broshurë të ilustruar që do të mund ta botoni në gazetën e shkollës. Përpunoni vizatimet në formë digjitale duke i fotografuar ose skanuar dhe bëni një spot muzikor me vizatime dhe pjesën muzikore përkatëse. Videomaterialin mund ta publikoni në faqen e shkollës.

PËRRALLË PËR MUZIKËN

1. Dëgjo të dy kompozimet dhe plotëso tabelën.

<i>Titulli dhe kompozitorin</i>	<i>Me cilin instrument luhet</i>	<i>Karakteri</i>	<i>Tempo</i>	<i>Dinamika</i>
"Malli për dallëndyshet" - Toma Proshev				
"Harabeli i uritur" - Blagoja Ivanovski				

2. Aktivitet projektues

Ndahuni në katër grupe sipas asaj se ku mund të kontribuoni më mirë në punën ekipore. Prezantoni produktin përfundimtar nxënësve të klasave tjera. Publikoni videon në faqen e internetit të shkollës.

Nga të gjitha krijimet, puno një video përrallë për kompozimet. Fut kolonën zanore (dy kompozimet). Tekst për kompozimet dhe kompozitorin, poezia dhe rrëfimi mund të jenë në formë të shkruar ose të lexohen. Përpunoni vizatimet në formë digjitale (të fotografuar ose skanuar).

Mjetet digjitale të cilat rekomandohen: <https://app.bookcreator.com/>
<https://www.storyboardthat.com/> <https://animoto.com/>

Drejtimit, udhëzimet dhe aktivitetet
për
realizimin e programit mësimor

Shkalla a-mol

Përmbajtja dhe nocionet

Notat, pushimi, shkalla (tonet a-vogël dhe h- e vogël, kohëzgjatja e notave dhe pushimeve, shenjat për zgjatjen e notave dhe pushimeve, shkalla C-dur, a -mol - forma natyrale, shkalla, gjysma e shkallës, grada, tetrakordi).

Standardet e vlerësimit

Shkruan shkallët C-dur dhe a-mol – formën natyrale dhe elementet e tyre; krahason (vizualisht dhe audio) shkallën C-dur dhe shkallën a-mol në formën natyrore.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi nxit nxënësit të vërtetojnë njohuritë e tyre për shkallën C-dur dhe a-mol. Ai u jep udhëzime për detyrën 1 në materialet për mësim, domethënë përmes diskutimit perceptohet shkalla e përfaqësuar nga tastiera, perceptohen qëllimet e gjysëmshkallëve dhe shkruhen në pentagram. Pasi të kryhet detyra, këndohet shkalla C -dur.

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi luan një melodi të njohur (Gëzuar ditëlindjen, vëlla ose një melodi tjetër), fillimisht me një ton në dur, pastaj në mol. Nxit nxënësit të perceptojnë dhe të shpjegojnë tingujt e ndryshëm.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi u shpjegon nxënësve se përveç dur-it, ekziston edhe shkalla mol, pra çdo shkallë dur ka shkallën e saj paralele mol. U tregon nxënësve se si të marrin shkallën dur (grada e gjashtë e shkallës dur bëhet e para në shkallën mol). Ai u jep atyre drejtimet së bashku ta përfitojnë shkallën mol paralele me C dur. Në hamer të përgatitur me pentagram (ose tabela inteligjente), nxënësit ngjitin ngjitëse/ngjitëse me tone (ose shkruajnë shkallën C-dur në tabelë) dhe shënojnë qëllimet gjysëmshkallët, aretinën dhe emrat alfabetikë të toneve dhe gradët.

Më pas, sipas udhëzimeve të mëparshme për marrjen e shkallës mol, merret grada e gjashtë. Duke qenë se tonet pas c2 nuk janë të njohura për nxënësit, mësuesi u jep udhëzime që të shkruajnë shkallën e re nga a-mol deri në a1. Nxënësit ngjisin ngjitësit/ngjitëset ose shkruajnë në tabelë, pra bëjnë një sekuencë prej tetë toneesh. Mësimdhënësi u thekson atyre që t'i kushtojnë vëmendje gjysëmshkallëve.

Bashkërisht i vërejnë gjysmëshkallët dhe e definojnë vendin e tyre (ndërmjet gradës së dytë, tretë dhe gjashtë). Ata shënojnë emrat aretine dhe alfabetikë të toneve, gradëve dhe tetrakordeve. Pastaj së bashku këndojnë shkallën a moll.

Aktiviteti 4

Mësuesi/ja i udhëzon nxënësit me një "shkallë të drejtpërdrejtë" që të shpjegojnë vetë se si të marrin shkallën a-mol. Së pari, tetë nxënës rreshtohen si shkallë dur (ata vetë i afrohen vendit të gjysmëshkallëve). Më pas nxënësi i cili përfaqëson gradën e gjashtë prezantohet. Ai qëndron i pari në renditjen tjetër, ndërsa pjesa tjetër e nxënësve renditen pranë tij. Shihet renditja e ndryshme e të plotave dhe gjysmëshkallëve. Mësuesi shpjegon se kjo është edhe Arsyeja e tingullit të ndryshëm të shkallës mol dhe dur. Më pas këndohet disa here shkalla C-dur dhe a-mol këndohen disa herë, ose ekzekuton në instrumente melodike për fëmijë.

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi i udhëzon nxënësit ndaj detyrës 2 në materialet për mësim ku nxënësit do ta vërejnë shkallën a – mol të paraqitur në tastierë ndërsa do të duhet të shkruhet në pentagram.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 6

Mësimdhënësi ekzekuton disa tema me zëshmëri dur dhe mol ndërsa nxënësit e njohin. Gjithashtu mund të prezantohen fragmente nga shembujt audio në tonalitetet dur dhe mol.

Aktiviteti 7

Mësimdhënësi prezanton ushtrim të shkurtër melodik në shkallën C -dur. Nxënësit e vërejnë shkallën. Pastaj mësimdhënësi jep udhëzime, nxënësit ta shkruajnë (bartin) ushtrimin e njëjtë në shkallën a-mol. Ushtrimi këndohet në të dy tonalitetet.

Mendim

Me cilën shkallë u njohëm sot? Si e fituam? Si tingëllon shkalla a-mol? Çfarë roli kanë gjysmëshkallët?

Mjetet

Piano, materiale për mësim, ngjitëse, tabela inteligjente, fletë pune, pajisje për dëgjim muzik, projektor.

Përcjellja e përparimit

Reagime verbale, reagime me shkrim - fletë mësimore, listë kontrolli për përfshirje aktive në aktivitetet e planifikuara.

Ushtrime melodike

Përmbajtja dhe nocionet

Këndimi (varg a – d2) dhe luajtja e instrumenteve muzikore për fëmijë (këngë popullore, këngë për fëmijë, këngë të njohura, këngë artistike, kanon, ushtrim melodik, ushtrim ritmik, vegla muzikore për fëmijë)

Standardet e vlerësimit

Këndoni/luani këngë dhe ushtrime në diapazonin a – d2 duke përdorur shënimin.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi i udhëzon nxënësit të mendojnë për ngjashmëritë dhe ndryshimet ndërmjet shkallës C dur dhe a- mol dhe t'i paraqesin ato përmes një diagrami të Venit (ngjashmëritë: kanë nga tetë tone secili, emrat e toneve janë të njëjtë, qëllimet dhe gjysmëshkallët janë mes toneve të njëjta; ndryshimet: ato fillojnë dhe mbarojnë me tone të ndryshme, gjysmëshkallët janë midis gradëve të ndryshme, tingulli është i ndryshëm, etj.).

Aktiviteti 2

Nxënësit këndojnë me shkallën C dur dhe a mol, duke emërtuar saktë tonet. Mësimdhënësi i shoqëron me një shoqërim harmonik.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi i drejton nxënësit të përpunojnë ushtrime melodike (nga materialet mësimore). Shkalla në të cilën janë shkruar ushtrimet, rrahja dhe kohëzgjatja e notave në secilin ushtrim diskutohen së bashku. Ushtrimet këndohen fillimisht parlatë. Pastaj këndohen në mënyrë të fragmentuar, pastaj plotësisht. Mësimdhënësi i kushton vëmendje intonacionit të saktë dhe emërtimit të saktë të toneve duke luajtur si mbështetje një shoqërim harmonik. Ushtrimet këndohen në grup dhe individualisht dhe nxënësit përpiqen të fusin shenja për ritëm dhe dinamikë dhe t'i zbatojnë ato në këndimin individual.

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi u jep udhëzime nxënësve që të zgjedhin një ushtrim dhe ta transformojnë atë (nga dur-i në mol ose nga moli në dur). Më pas këndohet ushtrimi në dur dhe mol dhe nxënësit diskutojnë se cili ton tingëllon më mirë.

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi nxit nxënësit që ushtrimet melodike t'i kryejnë në instrumente melodike për fëmijë (ksilofon, metalofon ose fletjë).

Ushtrime melodike

- ①
- ②
- ③
- ④
- ⑤
- ⑥
- ⑦

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 6

Mësimdhënësi paraqet shembuj të shëndoshë (fragmente) dhe nxit nxënësit të kuptojnë se në cilën gjini tonal janë shkruar. Diskutohet për karakterin e kompozimeve dhe si lidhet me gjininë tonale.

„Marshimi i dasmës“ (fillimi - dur) – F. Mendelssohn

<https://www.youtube.com/watch?v=0Oo4z37OUEI>

„Për Elizën“ (fillimi - mol) - L. C. Bethoven

https://www.youtube.com/watch?v=s71l_EWJk7I

Reflektimi

Në çfarë shkalle ishin ushtrimet melodike? Cili aktivitet ju pëlqeu më shumë? A është kënga juaj e preferuar në tonin dur apo mol?

Mjetet

Fletë pune, pajisje për dëgjimin e muzikës, piano, instrumente melodike për fëmijë.

Ndjekja e përparimit

Informacion kthyes me gojë, informacion kthyes me shkrim – fletë mësimore, listë kontrolli për përfshirje aktive në aktivitetet e planifikuara.

Forma dypjesëshe

Përmbajtja dhe nocionet

Format muzikore: forma dypjesëshe dhe trepjesëshe (motivi, fraza, fjalia, pika, forma ab, forma aba)

Standardet e vlerësimit

thekson elemente të formës dypjesëshe dhe trepjesëshe; dallon me dëgjim pjesët themelore dypjesëshe dhe trepjesëshe (motiv, frazë, fjali, periudhë, forma ab, forma aba); bëjnë një paraqitje skematike të formave dypjesëshe dhe trepjesëshe me elementet e tyre në shembujt muzikorë të dëgjuar.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi këndon një këngë me një strofë dhe një refren të njohur për nxënësit. Ai i drejton nxënësit të perceptojnë të dyja pjesët. Më pas i nxit të mendojnë dhe të japin shembuj të poezive që ata dinë që kanë dy pjesë.

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi paraqet një shembull video të një forme dypjesëshe. Duke dëgjuar dhe ndjekur shembullin e videos, nxënësit i perceptojnë të dyja pjesët. Më pas dëgjohe shembulli dhe në pjesën e parë nxënësit luajnë gishtat me ritëm dhe në pjesën e dytë luajnë me duar.

Video shembulli për këngën dy pjesësh:

<https://www.youtube.com/watch?v=6mSA8kckFEw&t=5s>

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi nxit nxënësit të diskutojnë për shembullin audio: Cilat pjesë themelore keni vënë re? A ishin të ngjashme apo të ndryshme (melodi, ritëm, etj.)? Si do ta quajmë formën muzikore dypjesëshe? A mund të bëni një krahasim me një tregim të shkurtër që e ndani në tërësi (në orët e gjuhës amtare ose të gjuhës së huaj)? Mësimdhënësi shpjegon për formën dypjesëshe dhe elementet e saj (periudha, fjalia muzikore, fraza, motivi).

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi paraqet një shembull të njohur dhe i drejton nxënësit të perceptojnë pjesët bazë të kompozimit. Pas përfundimit, nxënësit diskutojnë për formën dypjesëshe dhe mësimdhënësi i nxit me pyetje shtesë rreth materialit muzikor dhe elementeve të formës dypjesëshe. Në materialet për mësim shqyrtohet teksti muzikor i kompozimit dhe vërehen elementet e studiuara të shkrim-leximit muzikor.

Kënga këndohet me nota, me ndihmën e mësimdhënësit (e fragmentuar, pastaj e plotë). Nxënësit perceptojnë dhe shkruajnë në tekstin me nota dhe pjesët bazë të formës dypjesëshe. Dëgjohet edhe një herë kompozicioni për të perceptuar elementët e formës dypjesëshe (motiv, frazë, fjali muzikore, periudhë) dhe nxënësit ndjekin tekstin me nota.

„Këngë gjumi“ - XH. Brams

<https://www.youtube.com/watch?v=ga0mBWIF6Jw>

Pas dëgjimit të dytë mësimdhënësi nxit nxënësit përmes ushtrimit gojor ta përshkruajnë kompozimin (karakterin e kompozimit, kush e interpreton, në cilën gjuhë këndohet, formën dypjesëshe etj.)

Aktiviteti 5

Nxënësit paraqesin formën dypjesëshe me elementet e saj përmes teknikës e rrush.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 6

Mësimdhënësi paraqet shembuj të njohur dhe i nxit nxënësit të perceptojnë formën dypjesëshe dhe elementet e saj.

„Ata u grindën, u rrahën“ - D. Buzharovski, dasma, kori

"Piccolo", Vesna Dimçevska – dirigjente (tema)

<https://www.youtube.com/watch?v=WjQhkdeo1Pg>

Bylbyl (tema) – M. Glinka

<https://www.youtube.com/watch?v=746S8DZvFeM>

-Autogram - S. Dimitrov, MRT (melodi e titullit)

<https://play.mrt.com.mk/play/2459>

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Cilat janë elementet e trajtës dypjesëshe? Cila pjesë e mësimi ishte më interesante për ju?

Mjetet

Pajisje për dëgjimin e muzikës, piano dhe fletë pune.

Ndjekja e përparimit

Informatë kthyese me gojë, informatë kthyese me shkrim, fletë mësimore, listë kontrolli për përfshirje aktive në aktivitetet e planifikuara.

Forma trepjesëshe

Përmbajtja dhe nocionet

Format muzikore: forma dypjesëshe dhe trepjesëshe

(motivi, fraza, fjalia, periudha, forma ab, forma aba)

Standardet e vlerësimit

Thekson elemente të formës dypjesëshe dhe trepjesëshe; dallon audio pjesët themelore të formës dypjesëshe dhe trepjesëshe (motiv, frazë, fjali, periudhë, formë ab, formë aba); bëjnë një paraqitje skematike të formave dypjesëshe dhe trepjesëshe me elementet e tyre në shembujt muzikorë të dëgjuar.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi i udhëzon nxënësit të perceptojnë pjesët bazë të melodisë së njohur që ai interpreton në piano ose këndon sipas notave. Nxënësit identifikojnë pjesët dhe më pas zhvillohet një diskutim përmes pyetjeve të tilla si: Sa pjesë dëgjuat? A janë të gjithë të ndryshme apo disa pjesë përsëriten?

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Nxënësit këndojnë këngën me nota dhe njohin tre pjesët. Duke u bazuar në formën dypjesëshe të orës së mëparshme, ata përcaktojnë formën trepjesëshe me pjesë A, B dhe përsëritje të A-pjesës. Mësimdhënësi nxit nxënësit në mënyrë krijuese ta paraqesin formën trepjesëshe (me figura gjeometrike, me lule, sanduiç etj.), duke treguar përsëritjen e pjesës A dhe ndryshimin e pjesës B.

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi paraqet disa shembuj me një formë trepjesëshe, me të cilat nxënësit do të përcaktojnë pjesët bazë përmes dëgjimit aktiv të muzikës. Shembujt e dëgjimit për një formë dypjesëshe gjithashtu mund të përsëriten dhe nxënësit mund të dallojnë dhe njohin përmes dëgjimit dy format e mësuara. Aktiviteti mund të jetë edhe në formën e një kuizi për të dëgjuar muzikë.

„Fshatari i gëzuar“ - R. Schumann: Abba (performanca sipas zgjedhjes së mësuesit)

„Minuet në G - dur“ - Op. 10, nr. 2: aba (da Capo) - L. C. Bethoven
(performanca sipas zgjedhjes së mësuesit)

„Gjithë ai vallëzim“ - D. Buzharovski

(suita e parë – Rilindja: Pavana dhe Galarda)

<https://www.youtube.com/watch?v=Tejr83uwZDo&t=25s>

„Më trego pse më braktise“ - N. Avtoovski

(deri në 1:19, violinë me kompozim instrumental)

<https://play.mrt.com.mk/play/1638>

- „Kënga napolitane“ - „Albumi për fëmijë“, P. I. Çajkovski,

performancë korale (e plotë, model abc – informative)

<https://www.youtube.com/watch?v=m63U7tY1fNY>

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi u jep udhëzime nxënësve që të paraqesin formularin trepjesësh me mjete digjitale (prodhim i materialit video). Si sfond muzikor, nxënësit duhet të zgjedhin një kompozim dhe më pas të përdorin foto ose simbole për të shënuar vizualisht pjesët bazë. E gjithë kjo duhet të sinkronizohet me një paraqitje të qartë të formës trepjesëshe përmes simboleve. I njëjti sfond muzikor (formë trepjesëshe) mund të përdoret për të zgjedhur video materialin më kreativ.

Sugjerim sfond muzikor (shembull i një videoje të thjeshtë)

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=VHejle8Zwy0>

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Cilat janë elementet e formës trepjesëshe? Cili është ndryshimi midis një forme dypjesëshe dhe një forme trepjesëshe?

Mjetet

Pajisje për dëgjimin e muzikës, piano, fletë pune, pajisje digjitale.

Ndjekja e përparimit

Informatë kthyese me gojë, informatë kthyese me shkrim, fletë mësimore, listë kontrolli për përfshirje aktive në aktivitetet e planifikuara.

Përpunimi i një kënge me dëgjim

Përmbajtja dhe nocionet

Këndimi (varg a – d2) dhe luajtja e instrumenteve muzikore për fëmijë

(këngë popullore, këngë për fëmijë, këngë të njohura, këngë artistike, kanon, ushtrim melodik, ushtrim ritmik, vegla muzikore për fëmijë)

Standardet e vlerësimit

Merr pjesë në një performancë të përbashkët me dëgjim; interpreton (me dëgjim) këngë, ushtrime dhe kanone të thjeshta dypjesëshe në mënyrë të pavarur/në grup; këndon/luan (me dëgjim) këngë, ushtrime dhe kanone të thjeshta dypjesëshe me qëndrimin e duhur të këndimit/mënyrën e saktë të luajtjes dhe aplikimin e mjeteve shprehëse muzikore.

Shënim: Në materialin për gjysmëvjetorin e parë parashikohen aktivitete për përpunimin e një kënge me dëgjim, të propozuara në programin mësimor për lëndën Edukimi muzikor. Këndimi me nota bëhet përmes ushtrimeve melodike për ngritjen graduale të shkrim-leximit muzikor përmes aktiviteteve performuese (për shkak të njohurive të ndryshme paraprake të nxënësve). Sipas mundësive dhe aftësive të nxënësve, mësimdhënësi mund të përshtatë edhe aktivitete për të kënduar një këngë me nota.

Përpunimi i një kënge me dëgjim bëhet sipas një procedure metodike të vendosur që përfshin disa hapa thelbësorë në pjesën kryesore të mëimit. Veprimtaritë shoqëruese janë sipas përmbajtjes së këngës, mundësive dhe aftësive të nxënësve në klasë, kushteve të punës në klasë etj. Kështu, ky skenar shembull do të jetë i adaptueshëm për çdo klasë të këngës dëgjimore. Mësimdhënësi duhet të parashikojë në planifikimin dhe realizimin e planit mësimor se sa këngë do të përpunohen gjatë vitit shkollor, të zgjedhë këngët e propozuara në program ose këngë sipas zgjedhjes së tij dhe të përshtatë skenarin e dhënë mësimor.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Nëpërmjet diskutimit mësimdhënësi udhëzon nxënësit me temën e poezisë që do të trajtohet. Ai bën pyetje, paraqet një ilustrim ose një fotografi dhe nxit nxënësit të shprehin mendimin ose qëndrimin e tyre nëpërmjet një ushtrimi e të folurit. Bëhet integrimi meslëndor sipas përmbajtjes së këngës.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi i nxit në këndim nxënësit me shkallën bazë dhe me ushtrime të shkurtra të këndimit. I drejton nxënësit të përpunojnë një këngë me dëgjim. Shkruhet titulli në tabelë dhe lexohet teksti. Diskutohet në lidhje me tekstin. Më pas kënga përpunohet pjesë-pjesë. Mësimdhënësi shoqëron me instrument, me shoqërim harmonik.

Nëse kënga dëgjohej si shembull i njohur, mësimitdhënësi duhet t'i drejtojë nxënësit që fillimisht ta dëgjojnë këngën dhe më pas ta interpretojnë atë. Por është e nevojshme të këndosh pa shoqërim audio. Vetëm atëherë ata do të jenë në gjendje të fusin interpretimin, ritmin dhe dinamikën e tyre.

Mësimitdhënësi u kujton nxënësve qëndrimin e saktë të kënduarit dhe teknikën e duhur vokale. Udhëzon nxënësit për frymëmarrjen e duhur dhe shqiptimin e saktë të fjalëve, veçanërisht të zanoreve.

Mësimitdhënësi i udhëzon nxënësit në intonim të saktë. Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet këtij segmenti, me përsëritje të shumta, ku mësimitdhënësi tregon me dorë lëvizjen e vijës melodike.

Mësimitdhënësi nxit nxënësit të kapin karakterin e këngës përmes të kënduarit, duke përdorur mjete shprehëse (tempo, dinamikë, agogjike).

Kënga këndohet disa herë. Të gjithë nxënësit mund të këndojnë, në grup (strofë - një grup, kor - një grup tjetër), solist dhe grup, individualisht. Nxënësit mund të bashkohen me instrumente ritmike për fëmijë.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 3

Mësimitdhënësi i drejton nxënësit të shprehin në mënyrë krijuese ndjenjat nga kënga e përpunuar përmes një vizatimi, ushtrimi të folurit ose përmes lëvizjeve në koreografi. Koreografia krijohet nga nxënësit. Mund të jetë me lëvizje të koordinuara ose vallëzim të lirë.

Shënim: Është e nevojshme të përsëriten këngët e përpunuara gjatë gjithë vitit shkollor. Mund të përgatishni edhe një performancë me të gjitha këngët e përpunuara.

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Për çfarë bëhet fjalë në këngë? Cili është karakteri i këngës? A e kemi mësuar të gjithë?

Mjetet

Një instrument, një pajisje për të dëgjuar muzikë, mjetet për vizatim.

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë për pyetjet e bëra nga mësimitdhënësi ose shokët e klasës; performancë praktike individuale (këndim, luajtje me instrumente muzikore për fëmijë dhe lojëra muzikore); performanca praktike në grup.

Këngët e rekomanduara për fëmijë për përpunimin e këngëve dëgjimore (nga lista e klasës VI)

„Bushava azbuka“ – Leb i sol, MRT (melodi e titullit)

<https://youtu.be/dZBEixVK4bg>

„Ajde da se družime“ - K. Kostov, MRT (melodi e titullit)

<https://play.mrt.com.mk/play/2359>

„Sharam Baram“, MRT (melodi e titullit)

<https://play.mrt.com.mk/play/2149>

„Crveno zholto, zeleno“ MRT (melodi e titullit)

<https://play.mrt.com.mk/play/2255>

„Pesna za Skopje“ („Qyteti i bukur“) – A. Xhambazov/B. Smackoski

„Ej gullabi beli“- A. Xhambazov/G. Popovski

„Muvička“

<https://www.youtube.com/watch?v=gFzO9rMJdPM&t=2801s>

„Vo svetot na voyrasnite“

<https://www.youtube.com/watch?v=gFzO9rMJdPM&t=1901s>

„Si bill eden krall“-M. Bozhinovski/V. Pujovski

<https://www.youtube.com/watch?v=4PQqdnI-xDc>

„Shkupi im“/„Moeto Skopje“

<https://www.youtube.com/watch?v=sbs3c9k6P9g>

„Eja me mua!“/„Dojdi so mene!“

<https://www.youtube.com/watch?v=VM64JpNhoPE>

Nga festivali „Ylberi“– kanali zyrtar

<https://www.youtube.com/watch?v=y-PQat9XqQM>

„Dünyayı Birlikte Kuralım“/„Të ndërtojmë botën së bashku – AliGürsan

Saraç/AliGürsan Saraç përmbush TRT ÇocukKorosu/TRT Kori i Fëmijëve (Kori i Fëmijëve)

<https://www.youtube.com/watch?v=mnZwDU4XQ-4>

„Čavorengë“/„Për fëmijët“ – IdaKelarova, interpretuar nga Kori Çek i Fëmijëve

https://www.youtube.com/watch?v=yRU_KRliqcw

Përmbajtja dhe nocionet

Dëgjimi i drejtuar i veprave muzikore

(tempo, dinamika, karakteri i muzikës, titulli i veprës, kompozitori, zhanri, elementet e formës muzikore, interpretuesit; kënga solemne – himni, kënga solo)

Standardet e vlerësimit

Njih mjetet shprehëse muzikore në kompozicionin e dëgjuar/këngën solemne – himnin/këngën solo dhe i emërton me shprehje profesionale; thekson titullin dhe kompozitorin e pjesës së famshme muzikore që po dëgjon; njih kompozimin e performancës dhe elementet e formës muzikore në muzikën që dëgjon.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi përgatit paraprakisht një kuiz në formë digjitale (wordwall.net, mentimeter.com, kahoot.com, etj.) i cili do të përcaktojë përmbajtjet e mëparshme (shkallë, formë dypjesëshe dhe trepjesëshe, tempo, dinamikë, etj.). Nëse nuk ka kushte për realizimin e aktiviteteve me përmbajtje digjitale, mund të përgatitet një test i shkurtër. Nxënësit përgjigjen dhe mësimdhënësi jep komente me shkrim ose me gojë.

Shënim: Veprimtaritë e mëposhtme nga përmbajtja Dëgjimi i drejtuar i muzikës i referohen perceptimit dhe përcaktimit të përmbajtjeve të mësuara (format muzikore, shkallët, ritmi, dinamika, karakteri i kompozimit, zhanri etj.).

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi paraqet një shembull të njohur dhe shpjegon për karakterin programor të kompozimit dhe për kompozitorin. Udhëzon nxënësit të perceptojnë karakterin, formën muzikore, ritmin, dinamikën dhe interpretuesit përmes dëgjimit të përsëritur. Nxënësit mbajnë shënime (materialet mësimore). Mësimdhënësi paraqet performanca të ndryshme të kompozicionit dhe nxënësit diskutojnë se cila shfaqje u pëlqeu më shumë dhe pse.

„ Marshi i Gnomëve ” - E. Grieg (piano)

<https://www.youtube.com/watch?v=-3J9Ur0O9vs>

(piano me fletë muzikore)

https://www.youtube.com/watch?v=ALCpt_ScLI0

(orkestër)

<https://www.youtube.com/watch?v=NWC4EJVCfSU>

Shënim: Sipas kompozimeve të sugjeruara në Listë, mësimdhënësi sipas zgjedhjes së tij mund të përpunojë përbërjen e mëposhtme me të njëjtin qëllim: përcaktimin e përmbajtjes përmes dëgjimit dhe kuptimit të muzikës.

„Nëntor – Tresh“ nga „Stinët e vitit“ - P. Tchaikovsky (piano)

<https://www.youtube.com/watch?v=Ch-ASiCxe4E>

(orkestër harqesh)

<https://www.youtube.com/watch?v=JQO1aLDq3Tw>

(orkestër simfonike)

<https://www.youtube.com/watch?v=ywKgcT3rW6Q>

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi nxit nxënësit, sipas përgjigjeve të pyetjeve në materialet mësimore dhe përvojës personale estetike të kompozimit, të shkruajnë një tekst në rolin e gazetarëve muzikorë (Arsimimi mediatik). Në pjesën hyrëse përshkruani karakterin e kompozimit dhe të dhëna të përgjithshme për kompozitorin, në pjesën e mesme shpjegoni mjetet shprehëse muzikore, formën muzikore (kontrastet e arritura me mjetet shprehëse muzikore) dhe lidhjen e tyre me karakterin e kompozimit. Në pjesën e fundit ata duhet të shprehin mendimin e tyre personal për shfaqjet.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 4

Nxënësit shkruajnë dhe mësimdhënësi i ndihmon, u jep informacion shtesë. Në fund lexohen tekstet, nxënësit i japin njëri-tjetrit komente gojore dhe mësimdhënësi i plotëson ato. Tekstet mund të publikohen në gazetën e shkollës ose në faqen e shkollës në lidhje me kompozimin (*aktivitet projekti*).

Reflektimi

Çfarë kënge dëgjuam sot? Cili aktivitet ishte më interesant për ju? Ju pëlqeu roli i gazetarëve të muzikës?

Mjetet

Pajisje për dëgjimin e muzikës, fletë pune, përmbajtje digjitale për verifikim, internet.

Ndjekja e përparimit

Informatë kthyes gojore nga mësimdhënësi dhe nxënësit, lista kontrolluese e mësimdhënësit për përfshirjen e nxënësve në aktivitete.

Përmbajtja dhe nocionet

Këndimi (varg a – d2) dhe luajtja e instrumenteve muzikore për fëmijë

(këngë popullore, këngë për fëmijë, këngë të njohura, këngë artistike, kanon, ushtrim melodik, ushtrim ritmik, vegla muzikore për fëmijë)

Standardet e vlerësimit

Këndon/luan (me dëgjim) këngë, ushtrime dhe kanone të thjeshta dypjesëshe me qëndrim artistik të këndimit/mënyrë e drejtë të luajtjes dhe aplikimit të mjeteve shprehëse muzikore; këndon/luan këngë dhe ushtron në diapazonin a – d2 duke përdorur shënimin.

Skenari i orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Nxënësit këndojnë me shkallën C dur dhe mësimdhënësi i shoqëron në piano me shoqërim harmonik. Mësimdhënësi udhëzon nxënësit të ndahen në dy grupe. Grupi i parë fillon duke kënduar shkallën dhe kur këndon tonin MI, grupi i dytë fillon të këndojë shkallën nga toni Do (duke kënduar shkallën si kanon). Më pas mësimdhënësi paraqet një shembull të njohur nga kanoni (Twinkle, twinklesmallstar, Viva la musica etj.). Nxënësit vëzhgojnë se si kryhet një kanon dhe e shpjegojnë atë.

Pjesa Kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi paraqet ushtrimet melodike në formë kaonit. Diskutohet shkalla në të cilën janë shkruar, takti, vargu i toneve etj. Fillimisht këndohet parlato, pastaj melodikisht. Pasi i kanë praktikuar njëzëri, mësimdhënësi i ndan nxënësit në dy grupe dhe ushtrimet melodike këndohen si kanon (në fillim nxënësit mund të këndojnë zërin e parë dhe mësimdhënësi zërin e dytë). Mësimdhënësi i ndihmon nxënësit me mbështetje e një instrumenti, me shenja për fillimin e çdo grupi.

Kanoni mund të realizohet edhe me instrumente melodike për fëmijë ose të kombinuara, duke kënduar dhe luajtur. Nëse ka kushte, kanoni mund të bëhet me tre zëra (zëri i parë me këndim, zëri i dytë me luajtje, zëri i tretë - mësimdhënësi me piano ose kombinime të tjera të mundshme). Mësimdhënësi duhet të insistojë në intonacionin sakt të nxënësve në mënyrë që të ndjehet këndimi dypjesësh/trepjesësh. Kanonet mund të kryhen edhe në grupe më të vogla ose individualisht (me dy ose tre zëra, sipas mundësive të nxënësve). Një mësimdhënësi mund t'i paraqesë kanonet në një program notash të shënuara, t'u paraqesë shembullin nxënësve me shënime dhe audio dhe kështu t'i nxis ata të përdorin mjete të ngjashme digjitale.

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi nxit nxënësit të krijojnë tekstin e tyre në melodinë e kanonëve me temën e Vitit të Ri. U jep atyre udhëzime se si të shkruajnë tekstin nën nota, për ndarjen e fjalëve në rrokje të cilat duhet të jenë të njëjta me notat (një rrokje në një notë) dhe theksimin e fjalëve që të përshtaten me ritmin e fortë dhe të dobët në kohë.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 4

Nxënësit realizojnë kanonet me tekst me ndihmën e mësimdhënësit. Janë dhënë udhëzime që në orën e ardhshme, që është para festave të Vitit të Ri, të përsëriten shfaqjet dhe t'i realizojnë ato në klasë ose në një shfaqje shkollore. Nxënësit planifikojnë metodën e performancës (vokale, instrumentale ose vokalo-instrumentale) dhe finalizojnë kanonet (tempo, dinamikë, dyzëra etj.).

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Si kryhet një kanon? A ishte më e lehtë për ju të këndonit apo të luanit kanon?

Mjetet

Piano, instrumente melodike për fëmijë, fletë pune, pajisje për dëgjim muzike.

Ndjekja e përparimit

Informatë kthyesë gojore; fletë kontrolluese e mësimdhënësit për përfshirjen e nxënësve në aktivitete.

FESTIMI I VITIT TË RI NË ORË

Përmbajtja dhe nocionet

Shprehje muzikore krijuese

(krijim, vallëzim, tregime për muzikën, lojëra muzikore, dramatik)

Standardet e vlerësimit

Merr pjesë në aktivitete të përbashkëta krijuese muzikore; i zbaton njohuritë e marra në shprehjen e tij krijuese muzikore.

Shënim: Sipas kalendarit të vitit shkollor, ky skenar mësimor është për orën e fundit të gjysëmvetorit të parë. Aktivitetet e propozuara janë për shprehje dhe krijim krijues dhe muzikor përmes të cilit do të zbatohen njohuritë e marra. Propozohen disa aktivitete dhe mësimdhënësi i përzgjedh dhe i përshtat ato sipas mundësive dhe kushteve të punës së nxënësve. Gjithashtu, aktivitetet e sugjeruara mund të zëvendësohen me përmbajtjen Të luajn me instrumente muzikore për fëmijë.

Skenari i orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi i ndan nxënësit në tre grupe dhe u jep udhëzime për të hartuar një listë me kompozime që i lidhin me festat e Vitit të Ri. Çdo listë duhet të përmbajë një kompozim nga çdo zhanër (këngë klasike, popullore, popullore dhe për fëmijë). Nxënësit shkruajnë kompozimet dhe japin një shpjegim pse kompozimi u kujton Vitin e Ri.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi përgatit listën e kompozimeve të propozuara nga të tre grupet. U jep nxënësve udhëzime për aktivitetin Muzika Stop. Nxënësit duhet të kërcejnë në mënyrën e duhur sipas zhanrit dhe kur të ndalet muzika, të qëndrojnë edhe në pozicionin ku u gjenden. Më pas muzika vazhdon dhe nxënësit vazhdojnë kërcimin. Loja mund të ketë një karakter konkurrues. Kur muzika ndalon, nxënësit nuk duhet të lëvizin. Kushdo që lëviz është jashtë loje.

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi i drejton nxënësit të kryejnë kanonet nga ora e mëparshme me këndim dhe lojë me vegla muzikore për fëmijë. Ai inkurajon nxënësit që kanë krijuar një tekst (me temën "Viti i Ri") ta interpretojnë atë dhe nxënësit e tjerë t'i shoqërojnë me vegla muzikore për fëmijë.

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi jep udhëzime për veprimtarinë Ndiq ritmin tim. Një nxënës improvizon fraza ritmike me instrumente ritmike të fëmijëve ose me ndihmën e lëvizjeve të ndryshme të trupit (luajtje me këmbë, luajtje me gishta, duartrokitje etj.) dhe pjesa tjetër e nxënësve përsërisin. Më pas, në të njëjtën mënyrë, kjo veprimtari kryhet me shembull të njohur (në ritëm, sipas karakterit të kompozimit). E njëjta veprimtari mund të kryhet edhe në lëvizje ritmike duke i renditur nxënësit në një kolonë. Atë lëvizje ritmike që bën i pari në kolonë, i bëjnë edhe të tjerët, pra e ndjekin në lëvizje

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi paraqet një model ritmik që përsëritet vazhdimisht (për shembull: luajtja me gishta me dy nota të teta dhe duartrokitja e duarve me një notë çerek). Nxënësit përsërisin ritmin. Mësimdhënësi i udhëzon nxënësit të shprehin urimet e tyre për Vitin e Ri duke kërcyer në atë ritëm.

Aktiviteti 6

Nxënësit ndahen në tre grupe. Nxënësit zgjedhin një këngë të njohur të Vitit të Ri. Grupi i parë i nxënësve këndon, grupi i dytë shoqëron me instrumente ritmike dhe grupi i tretë kërcen. Në çdo strofë, secili grup rroton, kështu që nxënësit këndojnë në një strofë, kërcen në një tjetër dhe luajnë me instrumentet ritmike të fëmijëve në të tretën.

Pjesa përfundimtare

Aktiviteti 7

Mësimdhënësi jep udhëzime për të bërë një kartolinë elektronike për urimin e Vitit të Ri (kartolinë në formë digjitale). Ai i udhëzon nxënësit të krijojnë një kartolinë urimi në çdo format, të shkruajnë një mesazh të bukur, ta dekorojnë me simbolet e vitit të ri dhe të vendosin një lidhje (ose hiperlink) të një kompozimi të përshtatshëm për festat e Vitit të Ri. Nëse nuk ka kushte, ata e bëjnë atë së bashku me mësimdhënësin në një pajisje digjitale dhe mësimdhënësi i nxit ta bëjnë në mënyrë të pavarur dhe t'ua dërgojnë të afërmeve të tyre.

Reflektimi

Cili aktivitet ju pëlqeu më shumë? Pse?

Mjetet

Piano, instrumente muzikore për fëmijë, pajisje digjitale, pajisje për dëgjim të muzikës.

Ndjekja e përparimit

Informatë kthyesë gojore; fleta kontrolluese e mësimdhënësit për përfshirjen e nxënësve në aktivitete.

LUAJTJE ME INSTRUMENTET MUZIKORE PËR FËMIJË

Në Programin e edukimit muzikor për klasën e gjashtë, në temën edukimi muzikor dhe veprimtaritë performuese është paraqitur përmbajtja Të luajmë në vegla muzikore për fëmijë. Në Planifikimin Vjetor mësimdhënësi përcakton se sa orë do të përfaqësojnë përmbajtjen sipas kushteve për realizimin e mësimi. Kjo përmbajtje mund të integrohet edhe si pjesë e orës së mësimi ose të zëvendësohet me skenarët ekzistues të mësimi, sipas planeve të mësimdhënësit.

1

2

③

First system of musical notation for exercise 3. It consists of a treble staff and a bass staff, both in 3/4 time. The treble staff contains a sequence of eighth and quarter notes, while the bass staff contains a sequence of eighth notes and rests.

Second system of musical notation for exercise 3. It consists of a treble staff and a bass staff, both in 3/4 time. The treble staff contains a sequence of eighth and quarter notes, while the bass staff contains a sequence of eighth notes and rests.

④

First system of musical notation for exercise 4. It consists of a treble staff and a bass staff, both in 3/4 time. The treble staff contains a sequence of eighth and quarter notes, while the bass staff contains a sequence of eighth notes and rests.

Second system of musical notation for exercise 4. It consists of a treble staff and a bass staff, both in 3/4 time. The treble staff contains a sequence of eighth and quarter notes, while the bass staff contains a sequence of eighth notes and rests.

5

Exercise 5, measures 1-4. The score is in 2/4 time. The right hand (treble clef) plays a melody: G4 (quarter), A4-B4 (beamed eighth notes), G4 (quarter), F#4-G4 (beamed eighth notes), E4 (half). The left hand (bass clef) plays a bass line: G3 (quarter), A3 (quarter), G3 (quarter), F#3-G3 (beamed eighth notes), E3 (half). The piece ends with a double bar line at the end of measure 4.

Exercise 5, measures 5-8. The right hand continues the melody: D4 (quarter), C4 (half). The left hand continues the bass line: D3 (quarter), C3 (half). The piece ends with a double bar line at the end of measure 8.

6

Exercise 6, measure 1. The score is in 4/4 time. The right hand plays a melody: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), B4-A4 (beamed eighth notes), G4 (half). The left hand plays a bass line: G3 (quarter), A3 (quarter), B3 (quarter), C4 (quarter), B3-A3 (beamed eighth notes), G3 (half). The measure is marked with a '1' above the staff.

Exercise 6, measure 2. The right hand continues the melody: F#4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter), B3-A3 (beamed eighth notes), G3 (half). The left hand continues the bass line: F#3 (quarter), E3 (quarter), D3 (quarter), C3 (quarter), B2-A2 (beamed eighth notes), G2 (half). The measure is marked with a '2' above the staff.

Exercise 6, measure 3. The right hand continues the melody: F#4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter), B3-A3 (beamed eighth notes), G3 (half). The left hand continues the bass line: F#3 (quarter), E3 (quarter), D3 (quarter), C3 (quarter), B2-A2 (beamed eighth notes), G2 (half). The measure is marked with a '3' above the staff.

7

System 7, measures 1-4. The music is in 4/4 time. The treble clef staff contains a melody of eighth and quarter notes. The piano accompaniment consists of a right hand with eighth and quarter notes and a left hand with half notes.

System 8, measures 1-4. The music is in 4/4 time. The treble clef staff contains a melody of eighth and quarter notes. The piano accompaniment consists of a right hand with eighth and quarter notes and a left hand with half notes. The system concludes with a double bar line.

USHTRIME MELODIKE

Ushtrimet melodike janë plotësimit i aktiviteteve të temës: **Arsimimi muzikor dhe aktiviteteve të realizuara**

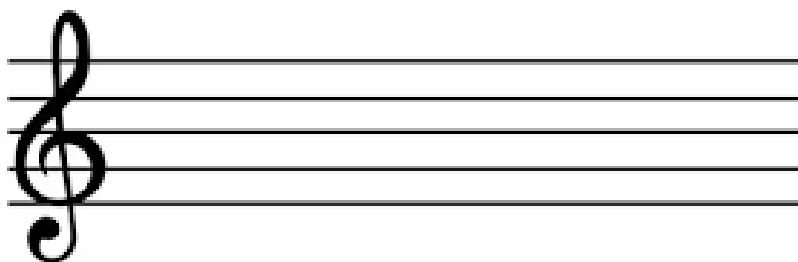
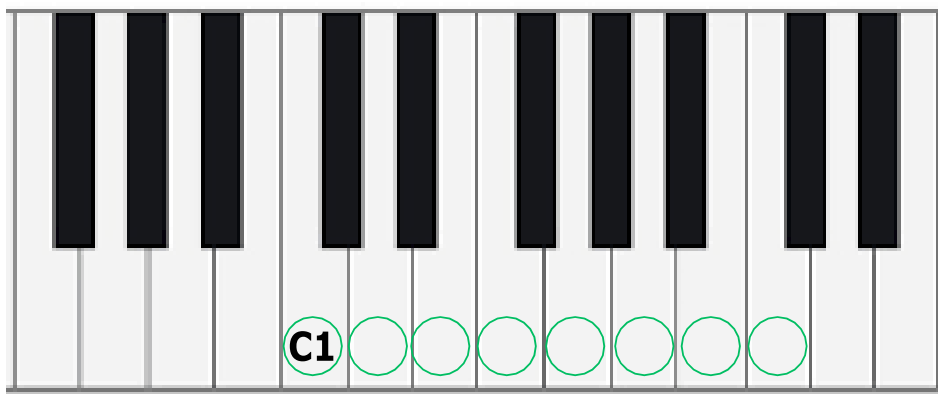

Materiale për mësim të nxënësve

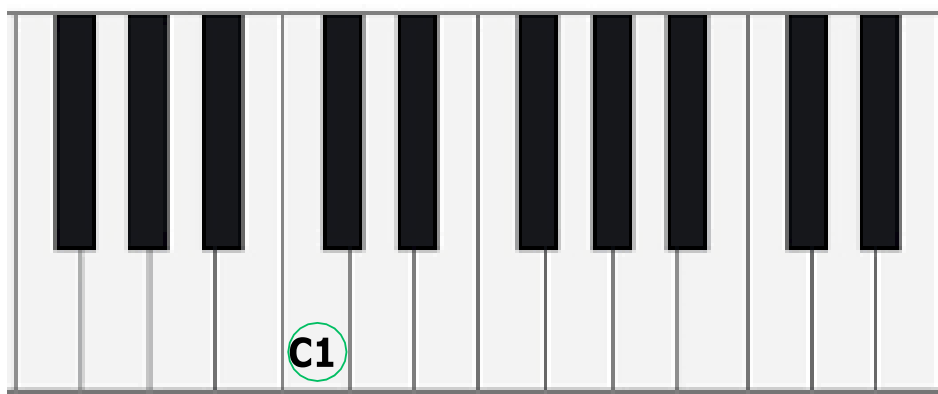

Shkalla a-moll

1. Shkruani në tastierë emrat alfabetikë të toneve të shkallës C - dur. Në të njëjtën kohë, perceptoni qëllimet dhe gjysmë shkallët. Më pas shkruani shkallën me nota në pentagram C-mol, shënoni të tërën dhe gjysmëshkallët, aretinën dhe emrat alfabetikë të toneve, gradëve dhe tetrakordeve.

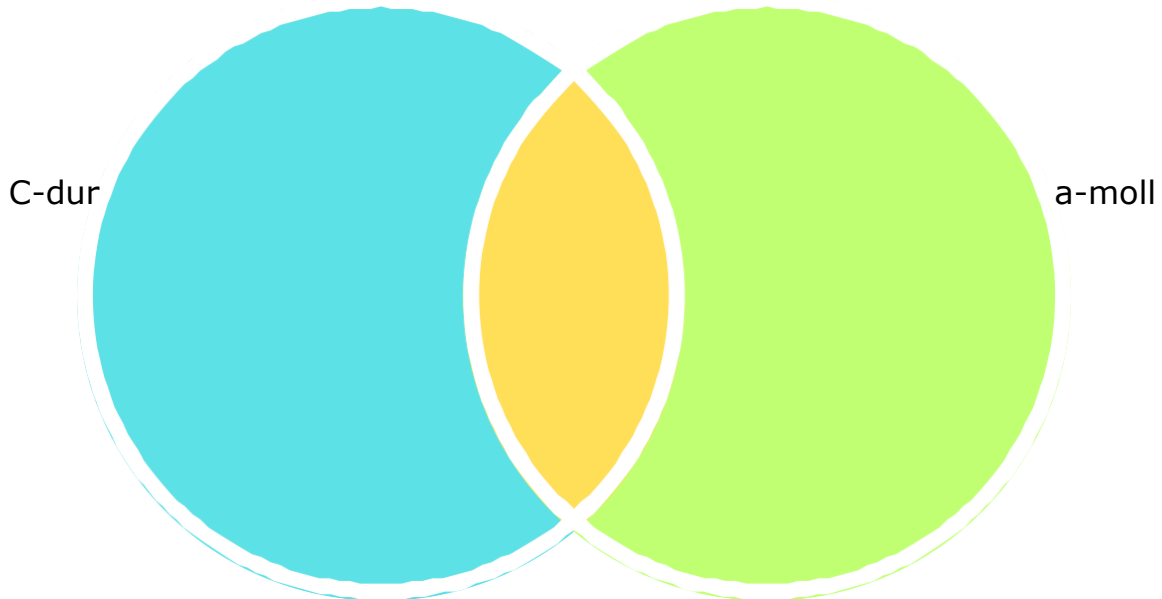

2. Vini re tastin a-mol në tastierë dhe shënoni emrat alfabetikë të tasteve të shkallës a-moll. Më pas shkruani shkallën a-moll me nota dhe elementet e saj në pentagram.

USHTRIME MELODIKE

1. Me një diagram të Venit, paraqisni ngjashmëritë dhe ndryshimet midis shkallëve C-- dur dhe A-moll.

2. Këndoni ushtrimet melodike. Vini re shkallën në të cilën është shkruar çdo ushtrim. Luajini ato në instrumentet melodike të fëmijëve. Futni shenjat të ritmit dhe dinamikës dhe zbatojini ato në këndimin/luajtjen tuaj. Zgjidhni një ushtrim, shkruani ja (transpozoni) në shkallën paralele, më pas këndoni ja. Në cilën shkallë mendoni se ushtrimi tingëllon më mirë? Pse?

Seven musical exercises are provided, each on a single staff in treble clef. The exercises are numbered 1 through 7 in colored circles. The time signatures vary: 1-6 are in 3/4 time, and 7 is in 4/4 time. The exercises consist of various melodic patterns using eighth and quarter notes, some with rests and dynamic markings like 'f' (forte) and 'p' (piano).

FORMA DYPJESËSHE

1. Vëreni formën e përbërjes dhe shkruani elementet e saj

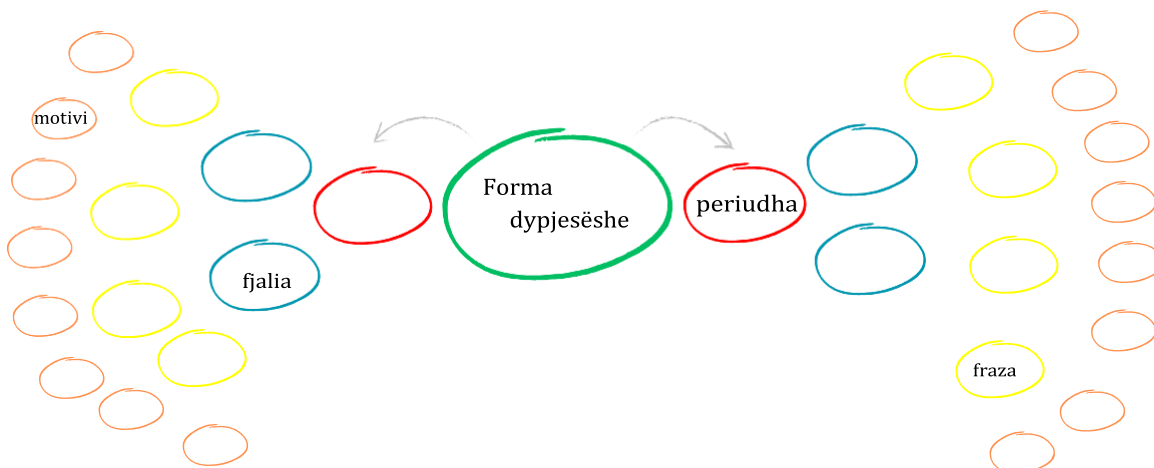
Cilat elemente të formës dypjesëshe janë shënuar me këto ngjyra?

2. Paraqitni elementet e një forme dypjesëshe përmes teknikës Cluster.

FORMA TRE PJESËSHE

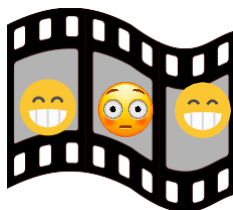
1. Këndoni këngën me nota dhe njihni formën muzikore. Theksoni pjesët thelbësore. Shpjegoni se për cilën formë muzikore bëhet fjalë.

2. Në mënyrë krijuese, me vizatim ose me simbole, paraqisni formën trepjesëshe.

Ju gjithashtu mund të paraqisni formularin trepjesësh me mjete digjitale për krijimin e materialit video. Ai përdor një formë trepjesëshe si sfond muzikor. Bashkëngjitni një fotografi të simboleve me të cilat do të tregoni formën në pjesët përkatëse. Më pas prezantoni punën. Mund ta vendosni në internet për të shërbyer si një burim arsimor për formën trepjesëshe.

GAZETARË TË MUZIKËS

1. Dëgjoni me kujdes përbërjen dhe shkruani shënimet. Kushtojini vëmendje karakterit të kompozimit dhe lidhjes me mjetet shprehëse muzikore (dhe ndryshimin e tyre gjatë kompozimit).

Titulli i kompozicionit dhe kompozitorit

te mp o	dinami ka	Dur- mol	interpret uesi	Forma muzikore

2. Shkruani një artikull gazetaresk sipas shënimeve dhe përshtypjeve nga përbërja. Fillimisht, me ndihmën e mësimdhënësit dhe nëpërmjet kërkimit, shkruani informacione të përgjithshme për kompozimin, kompozitorin dhe karakterin e veprës. Më pas shkruani informacione për mjetet shprehëse muzikore, lidhjen e tyre me karakterin e kompozimit. Në fund, shkruani mendimin tuaj personal për performancat e ndryshme.

KANONET

1. Këndoni ose luani kanonet së bashku me nxënës të tjerë sipas udhëzimeve të mësuesit.

①

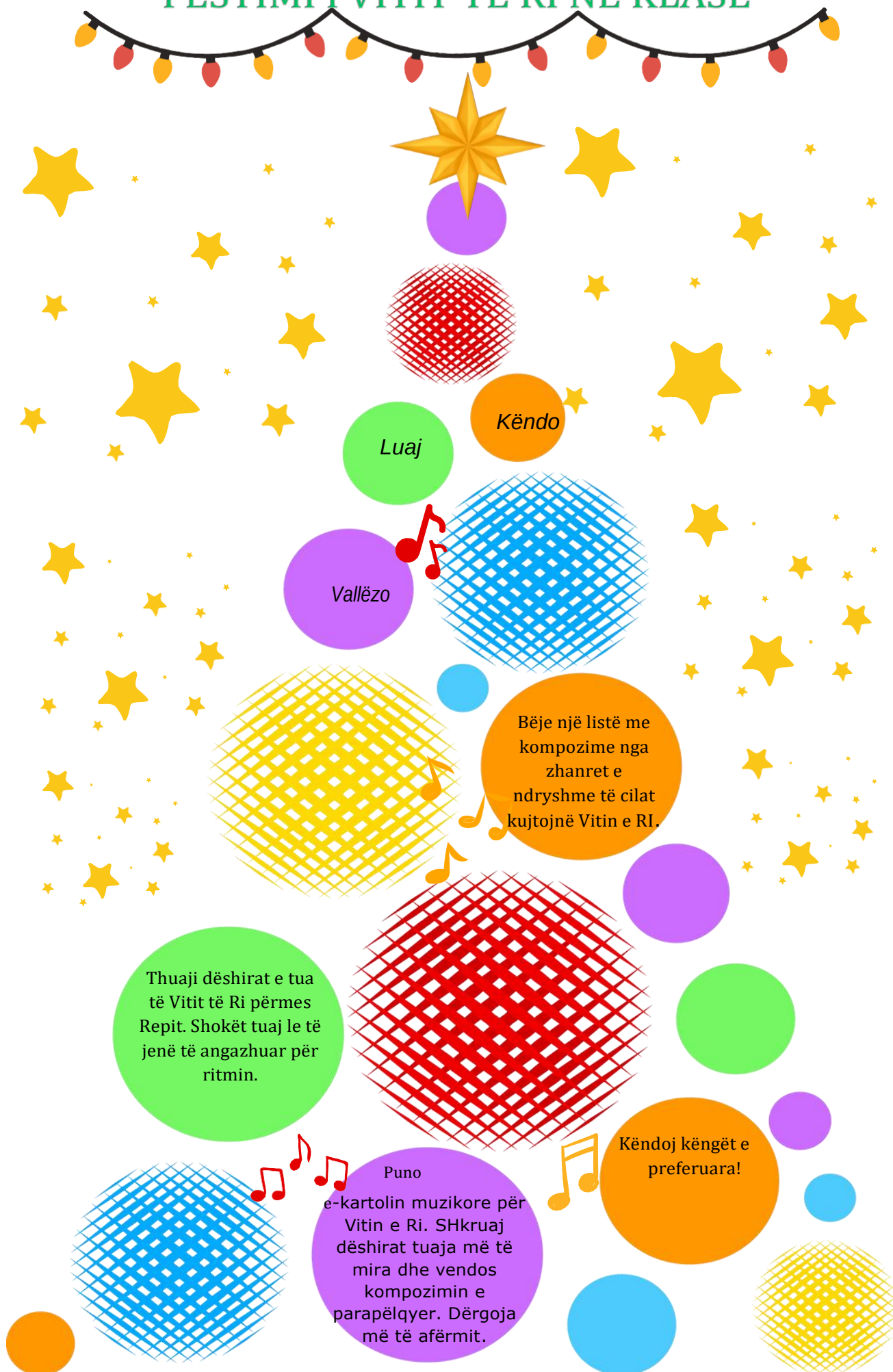
②

③

2. Rishkruaj një kanun dhe fut tekstin tënd (me temën "Viti i Ri") sipas udhëzimeve të mësimitdhënësit.

FESTIMI I VITIT TË RI NË KLASË

LUAJTJE ME INSTRUMENTET MUZIKORE PËR FËMIJË

1

2

③

Exercise 3, first system. Treble clef, 3/4 time. Bass clef, 3/4 time.

Exercise 3, second system. Treble clef, 3/4 time. Bass clef, 3/4 time.

④

Exercise 4, first system. Treble clef, 3/4 time. Bass clef, 3/4 time.

Exercise 4, second system. Treble clef, 3/4 time. Bass clef, 3/4 time.

5

Exercise 5, measures 1-4. The music is in 2/4 time. The right hand (treble clef) plays a sequence of eighth and quarter notes: G4, A4, B4, A4, G4, F#4, E4, D4. The left hand (bass clef) plays a sequence of quarter notes: G3, A3, B3, A3, G3, F#3, E3, D3. The first three measures end with a repeat sign, and the fourth measure ends with a double bar line.

Exercise 5, measures 5-8. The right hand continues the sequence: D4, C#4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3. The left hand continues: C#3, B2, A2, G2, F#2, E2, D2, C2. The first three measures end with a repeat sign, and the fourth measure ends with a double bar line.

6

Exercise 6, measures 1-3. The music is in 4/4 time. The right hand (treble clef) plays a sequence of quarter notes: G4, A4, B4, A4, G4, F#4, E4, D4. The left hand (bass clef) plays a sequence of quarter notes: G3, A3, B3, A3, G3, F#3, E3, D3. The first measure is marked with a '1', the second with a '2', and the third with a '3'. The third measure ends with a double bar line.

7

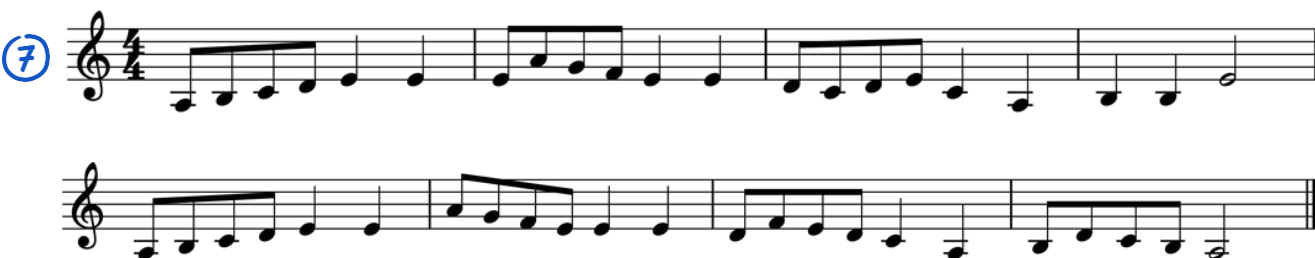
System 7, measures 1-4. The music is in 4/4 time. The melody (treble clef) consists of eighth and quarter notes. The piano accompaniment (bass clef) features a steady eighth-note bass line.

Measure 1: Treble (G4, A4, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 2: Treble (B4, C5, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 3: Treble (G4, A4, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 4: Treble (B4, C5, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).

System 8, measures 1-4. The music is in 4/4 time. The melody (treble clef) consists of eighth and quarter notes. The piano accompaniment (bass clef) features a steady eighth-note bass line.

Measure 1: Treble (G4, A4, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 2: Treble (B4, C5, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 3: Treble (G4, A4, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 4: Treble (B4, C5, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).

USHTRIME MELODIKE

Drejtime, udhëzimi i aktiviteteve për realizimin e programit mësimor (gjysëmvjetori i dytë)

MUZIKA VOKALE

Përmbajtja dhe kushtet

Muzika vokale (interpretuesi, zërat femra: soprano, mezo-soprano dhe alto; zërat e meshkujve: tenori, baritoni dhe basi; zërat e fëmijëve; kori i femrave, kori i meshkujve, kori i përzier, kori i fëmijëve, përbërjet vokale)

Standardet e vlerësimit

Dallon zërat e ulët, të mesëm dhe të lartë të meshkujve dhe femrave në performancën solo, ansamblet dhe koret më të vogla dhe rendit emrat e tyre.

Njeh llojet e zërave nga muzika e dëgjuar e interpretuesve të njohur.

Skenari i orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Nëpërmjet ideve, të inkurajuar nga mësimdhënësi, nxënësit rendisin këngëtarët dhe grupet e tyre të preferuara. Diskutohet për zhanrin që interpretojnë, ngjyrën e zërit, mënyrën e të kënduarit etj.

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi/ja paraqet fragmente të muzikës vokale të zhanreve të ndryshme. Nxënësit diskutojnë për metodën e performancës, njohin zhanrin dhe kategorizojnë zërat (mashkull, femër, fëmijë).

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Me ndihmën e mësimit nxënësit përcaktojnë termin muzikë vokale (muzikë e realizuar nga zërat e njeriut, muzikë që këndohet etj.). Për një kuptim më të mirë të konceptit, mësimit nxënësi përmend fjalën zë në gjuhë të tjera (vox – latinisht, voice – anglisht, voce – italisht, voix – frëngjisht).

Aktiviteti 4

Mësimit nxënësi/ja paraqet shembuj të shëndoshë dhe i udhëzon nxënësit të perceptojnë interpretuesit dhe mënyrën e performancës

Ave marija – F. Schubert, marija Kallas

<https://www.youtube.com/watch?v=j8KL63r9Zcw>

Rum, dum, dum – D. Shuplevski

<https://www.youtube.com/watch?v=mob1fV2tLYQ>

Greensleeves,

Grupi vokal The King's Singers <https://www.youtube.com/watch?v=KfES9Y>

Maçki i znački – Z. Zaprov,

Kori për fëmijë Bodra pesen

<https://www.youtube.com/watch?v=R5rXhJeenlk>

Pas mbarimit, fillon një diskutim për shembujt tingullorë: Cili zë kryen kompozimin e parë? A ka shoqërues? Mësimit nxënësi shpjegon se muzika vokale mund të ketë shoqërim instrumental (muzikë vokalo-instrumentale) ose të interpretohet vetëm nga zërat e njeriut (a cappella), si në shembullin e dytë dhe të tretë. Më pas diskutohen shembujt e tjerë. Nxënësit klasifikojnë llojet e zërave nëpërmjet shembujve: femra, mashkull dhe fëmijë.

Mësimit nxënësi/ja nxisin nxënësit që t'i kushtojnë vëmendje numrit të interpretuesve dhe së bashku përcaktohen termat performancë solo, ansambël dhe kor dhe mësimit nxënësi shpjegon.

Aktiviteti 5

Mësimit nxënësi/ja nxit nxënësit të diskutojnë mbi ngjashmëritë dhe ndryshimet midis muzikës vokale dhe instrumentale (nga përmbajtja e mëparshme), duke vënë theksin te lidhja e tekstit me muzikën në muzikën vokale dhe me karakterin e kompozimeve në përgjithësi.

Shënim: Mësuesi mund të zgjedhë edhe kompozime të tjera të sugjeruara në listën për dëgjimin e muzikës - bashkëngjitje programit

Pjesa e fundit

Aktiviteti 6

Nxënësit plotësojnë materialet mësimore për të përcaktuar konceptet e mësuara.

Aktiviteti 7

Mësimit nxënësi/ja i drejton nxënësit të hulumtojnë interpretuesit më të famshëm vokale gjatë historisë dhe sot. Hulumtimi mund të jetë në grupe, të ndarë sipas zhanrit. Aktivitetet mund të realizohen në seksionin e aktiviteteve të lira të studentëve. Pas hulumtimit, mund të bëni një poster ose prezantim (produkt) dhe t'ia prezantoni atë pjesës tjetër të nxënësve (aktivitet projekti).

Reflektimi

Çfarë po mësojmë sot? Cilën muzikë quajmë vokale? Çfarë është një cappella/a capella? Çfarë kompozimesh dëgjuam sot? Cilat kompozime kryejnë kompozimet e paraqitura?

Mjetet

Një pajisje për të dëgjuar muzikë, një projektor, materiale mësimore.

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë për pyetjet e bëra nga mësimdhënësi, pjesëmarrja dhe performancë në aktivitetet për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehje krijuese muzikore përgjigjet e kuizeve (teste të shkurtra) që janë pjesë e mësimdhënies.

ZËRAT E GRAVE

Përmbajtja dhe kushtet

Muzika vokale (interpretuesi, zërat femra: soprano, mezo-soprano dhe alto; zërat e meshkujve: tenori, baritoni dhe basi; zërat e fëmijëve; kori i femrave, kori i meshkujve, kori i përzier, kori i fëmijëve dhe ansamblet).

Standardet e vlerësimit

Dallon zërat e ulët, të mesëm dhe të lartë të meshkujve dhe femrave në performancën solo, ansamblet dhe koret më të vogla dhe rendit emrat e tyre.

Njeh llojet e zërave nga muzika e dëgjuar e interpretuesve të njohur.

Skenari i mësimi

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi/ja i udhëzon nxënësit, përmes ideve, të shfletojn emrat e interpretuesve të tyre të preferuar nga zhanre të ndryshme. Janë paraqitur mostra të shkurtra audio nga interpretuesit e përmendur. Nxënësit përshkruajnë mënyrën e të kënduarit dhe zhanrin që interpretojnë.

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi/ja shpjegon konceptin e ngjyrës së zërit. Një student është përballë murit. Nxënësit këndojnë një nga një melodi të shkurtër dhe nxënësi, sipas ngjyrës së zërit, merr me mend se kush këndon. Më pas shpjegohet koncepti i gamës së zërit. Nxënësit këndojnë një sërë tonesh në një rrokje neutrale, nga më e ulëta tek më e larta, dhe përcaktojnë gamën e tyre vokale.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi/ja paraqet shembuj me zëra femrash (soprano, mezosoprano dhe alto) dhe i udhëzon nxënësit të perceptojnë ngjyrën dhe diapazonin e zërit.

***Casta Diva* nga opera Norma – V. Belini,**
performon Leyla Gencer/Lejla Ganxher (soprano)
<https://www.youtube.com/watch?v=CehPrNuwmUA>

***Не искушай меня без нужды* – M. Glinka,**
performon Marina Boshkovska – mezosopran
https://www.youtube.com/watch?v=m_vkeTIIyH4

Aria nga opera Vajza e regjimentit - G. Donizetti
performon Eva Poleç (алт)
https://www.youtube.com/watch?v=8f_NJSdM05Q

Nxënësit dëgjojnë me vëmendje kompozimet dhe diskutojnë për ngjyrën dhe diapazonin e zërit. Së bashku me mësuesen përcaktojnë termat zë i lartë femëror - soprano, zë i mesëm femëror - mezo-soprano dhe zë i ulët femëror - alto.

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi paraqet mostra audio nga Lista e dëgjimit të Muzikës (një shtojcë e Programit) ose sipas zgjedhjes së tij për soprano, mezo-sopranon dhe alto, dhe nxënësit njohin zërat dhe diskutojnë mënyrën e performancës, ngjyrën, diapazonin dhe emërtojnë zërat me emra profesionistë. Mësimdhënësi shfleton interpretuesit më të njohur në fushën e muzikës klasike, përcillen shembuj audio dhe video. Pjesa e fundit

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi/ja i udhëzon nxënësit të hulumtojnë jetën dhe veprën e zërave femra më të njohur në fushën e muzikës klasike në skenën botërore dhe vendase. I ndan nxënësit në disa grupe dhe i drejton te burimet kërkimore. Nxënësit hulumtojnë, zgjedhin informacionin më të rëndësishëm (në cilën periudhë jeton performuesi, ku performon, etj.), bëjnë shënime të shkurtra dhe i prezantojnë me gojë. Aktiviteti mund të vazhdojë në aktivitetet plotësuese dhe nxënësit mund të hulumtojnë informacione shtesë, të përgatisin një poster ose një prezantim.

Aktiviteti 6

Mësimdhënësi/ja i nxit nxënësit të tregojnë shembuj të llojeve të ndryshme të zërave të interpretuesve femra nga muzika popullore dhe muzikën popullore maqedonase dhe t'i kategorizojnë sipas ngjyrës dhe gamës së zërit (soprano, mezo-soprano dhe alto). Diskutohet mënyra e performancës dhe ngjyra e zërit.

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Cilat janë zërat e grave? Cila kompozim ju pëlqeu më shumë?

Mjetet

Aparatet për të dëgjuar muzikë, projektor, tablet, kompjuter.

Ndjekja e përparimit

Përgjigje me gojë për pyetjet e bëra nga mësimdhënësi/ja, pjesëmarrje e suksesshme në aktivitete për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehje krijuese muzikore, përgjigje për kuize (teste të shkurtra) që janë pjesë e mësimdhënies.

ZËRA MESHKULLOR

Përmbajtja dhe kushtet

Muzika vokale (interpretuesi, zërat femra: soprano, mezo-soprano dhe alto; zërat e meshkujve: tenori, baritoni dhe basi; zërat e fëmijëve; kori i femrave, kori, kori i meshkujve, kori i përzier, kori i fëmijëve, ansamblet)

Standardet e vlerësimit

Dallon zërat e ulët, të mesëm dhe të lartë të meshkujve dhe femrave në performancën solo, ansamblet dhe koret më të vogla dhe rendit emrat e tyre.

Njih llojet e zërave nga muzika e dëgjuar e interpretuesve të famshëm.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi/ja prezanton audio (fragmente) të zërave të meshkujve dhe femrave dhe i udhëzon nxënësit të njohin zërat. Nxënësit diskutojnë ndryshimin midis zërit mashkullor dhe atij femëror.

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi/ja nxit nxënësit të normojnë interpretues meshkuj nga zhanre të ndryshme të muzikës. Diskutohet metoda e interpretimit të muzikës popullore, famshme dhe klasike.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi/ja paraqet shembuj të njohur dhe tregon shkurtimisht për kompozimet dhe interpretuesit. I drejton nxënësit të perceptojnë ngjyrën dhe diapazonin e zërit.

Caro mio ben – Ц.Цордани,

Luçiano Pavaroti (tenor)

https://www.youtube.com/watch?v=iQ_xRL3uxTA

Toreadori nga opera Karmen – ZH. Bize,

Dimitriij Hvorostovski (bariton)

<https://www.youtube.com/watch?v=-snRz5L3Ups>

La calunia nga opera Berberi i Seviljes – J. Rossini, John Relia (bas)

<https://www.youtube.com/watch?v=9N5woKleJco>

Pas përfundimit të çdo kompozimi, diskutohen veçoritë dhe ngjyra e zërave të interpretuesve dhe klasifikohen zërat mashkullorë: tenor, bariton dhe bas.

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi/ja paraqet disa shembuj audio (fragmente) me zëra tenori, baritoni dhe basi, dhe nxënësit njohin dhe diskutojnë ngjyrën dhe diapazonin e zërit.

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi paraqet shembuj video me interpretues të njohur nga vendi dhe jashtë vendit, tregon shkurt për karrierën e tyre artistike dhe nxënësit diskutojnë për performancën. Mësimdhënësi/ja nxit nxënësit të hulumtojnë performuesit të famshëm (aktivitete të lira me nxënësit) dhe të përpilojnë një listë të përbashkët kompozimesh nga kompozimet dhe shfaqjet e preferuara.

Pjesa e fundit

Aktiviteti 6

Mësimdhënësi/ja nxit nxënësit të shohin interpretuesit e tyre të preferuar nga zhanre të ndryshme dhe t'i kategorizojnë (tenor, bariton dhe bas) sipas gamës së ngjyrave dhe zërit. Më pas dëgjoni shembuj të mirëfillta nga interpretues të zhanreve të ndryshme.

Shënim: Përveç shembujve të treguar, mësimdhënësi mund të paraqesë shembuj të tjerë të sugjeruar në listën e Dëgjimit të Muzikës (bashkëngjitur Programit) ose kompozime sipas zgjedhjes së tij.

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Cilat janë zërat mashkullorë? Cili kompozim ju ka lënë përshtypjen më të madhe? Pse?

Mjetet

Aparatet për të dëgjuar muzikë, projektor, kompjuter.

Vëzhgimi i progresit

Përgjigjet me gojë për pyetjet e bëra nga mësimdhënësi, pjesëmarrjen dhe performancën në aktivitetet për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehjen krijuese muzikore, përgjigjet e kuizeve (teste të shkurtra) që janë pjesë e mësimdhënies.

ZËRAT E FËMIJËVE

Përmbajtja dhe kushtet

Muzika vokale (interpretuesi, zërat femra: soprano, mezo-soprano dhe alto; zërat e meshkujve: tenori, baritoni dhe basi; zërat e fëmijëve; kori i femrave, kori, kori i meshkujve, kori i përzier, kori i fëmijëve dhe ansamblet).

Standardet e vlerësimit

Njeh zërat e fëmijëve, meshkujve dhe femrave në performancën solo, ansamblet dhe koret më të vogla.

Skenari për orë

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimi fillon me këndimin e një kënge të mësuar më parë. Pas përfundimit, mësimdhënësi nxit nxënësit të përshkruajnë secili zërin e shokut të tyre. Pason një diskutim rreth asaj se si tingëllojnë zërat e fëmijëve dhe nëse ata ndryshojnë nga zërat e të rriturve.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi paraqet shembuj të mirëfillta të zërave të fëmijëve.

Wohin/Kade – F. Schubert/D. Buzharovski (aranzhman), kori Piccolo,

Vesna Dimçevska – dirigjente

<https://youtu.be/aTOo5Ly8NNI?si=PvyZnnYOrUiMj51Z>

Një milion ëndrra - B. Pasek,

Kori i Fëmijëve One Voice

<https://www.youtube.com/watch?v=sr9QjaB83YA>

Alfabeti - V. A. Mozart,

Kori Les Petits Ecoliers Chantants de Bondy

Nxënësit diskutojnë për karakterin e kompozimeve, mënyrën e interpretimit, këndimin monofonik dhe polifonik, solistët etj. Ngjyra, diapazoni, vëllimi dhe aftësitë e zërave të fëmijëve përshkruhen dhe krahasohen me zërat e të rriturve.

Aktiviteti 3

Përbërja "Alfabeti" nga V. A. Mozart, vepra me fletë muzikore. (Teksti është drejtshkrimi i alfabetit francez në frëngjisht.)

ALFABET

V. A. Mozart

The image displays a musical score for the piece 'Alphabet' by V. A. Mozart. It consists of four staves of music, each with a treble clef and a 3/4 time signature. The notes are written in a simple, clear style, and the letters of the alphabet are written below the notes. The first staff contains the letters A through O. The second staff contains the letters L, L, L, M, N, O, P, L, L, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, X, Y - grec, Z. The third staff contains the letters A through O. The fourth staff contains the letters L, L, L, M, N, O, P, L, L, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, X, Y - grec, Z.

Shënim: Përbërja mund të punohet në një orë plotësuese

Pjesa e fundit

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi/ja i udhëzon nxënësit të shohin festivale të këngëve për fëmijë brenda dhe jashtë vendit tonë. Diskutohet për karakterin dhe përmbajtjen e këngëve për fëmijë. Diskutohet edhe Eurovizioni i Fëmijëve, ku performojnë fëmijë nga e gjithë Evropa. Shembujt audio mund të dëgjohen sipas zgjedhjes së mësimdhënësit dhe nxënësve.

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi paraqet një skenë nga filmi “The Choristers” dhe rekomandon që nxënësit ta shikojnë filmin në kohën e tyre të lirë.

Les Choristes (The Choristers) – Vois sur ton Chemin (Ndiq rrugën tënde)

https://youtu.be/eKl6c85lQl4?si=LZP2x-Y_X7MkZzec

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Çfarë kompozimesh dëgjuam? Nga çfarë zëra vinin?

Mjetet

Muzikant, projektor.

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë në pyetjet e parashtuara nga mësuesi/ja, pjesëmarrja dhe suksesi në aktivitetet për të kuptuar muzikën e dëgjuar, pjesëmarrjen dhe suksesin në realizimin e aktiviteteve performuese.

LLOJET E KOREVE DHE ANSAMBLEVE TË DHOMAVE VOKALE

Përmbajtja dhe kushtet

Muzika vokale (interpretuesi, zërat femra: soprano, mezo-soprano dhe alto; zërat e meshkujve: tenori, baritoni dhe basi; zërat e fëmijëve; kori i femrave, kori, kori i meshkujve, kori i përzier, kori i fëmijëve, ansamblet)

Standardet e vlerësimit

Dallon zërat e ulët, të mesëm dhe të lartë të meshkujve dhe femrave në performancën solo, ansamblet dhe koret më të vogla dhe rendit emrat e tyre.

Njeh llojet e koreve nga muzika e dëgjuar.

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi përgatit dhe prezanton një kuiz në formë digjitale ose një aktivitet tjetër për të vendosur konceptet e muzikës vokale, zërat e meshkujve, femrave dhe fëmijëve. Më pas ai paraqet shembuj të zërave mashkullorë dhe femra në një performancë solo dhe nxënësit i njohin dhe emërtojnë.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi paraqet një shembull video të një shfaqjeje korale. Pas prezantimit, drejtojnë nxënësit të përshkruajnë përbërjen me një fjalë ose frazë secila (shembull: së bashku, zëra të shumtë, dirigjent, etj.). Shkruhen fjalët dhe prej tyre përcaktohet termi kor.

Valle maqedonase - T. Skalovski

<https://www.youtube.com/watch?v=gNt9ujfgKMI&t=49s>

Përbërja pasohet nga një shembull video me një partiturë dhe mësimdhënësi shpjegon se si duket dhe si realizohet një partiturë korale. Nëpërmjet partiturës, nxënësit do të perceptojnë dhe njohin më mirë çdo zë. Më pas përkufizohet termi kor i përzier dhe nga cilët zëra është i përbërë.

Mësimdhënësi/ja paraqet shembuj nga koret e burrave, grave dhe fëmijëve. Nxënësit vërejnë përbërjen e korit dhe përcaktojnë emrin së bashku me mësuesin. Diskutohet metoda e interpretimit, zhanri, karakteri i kompozimeve dhe mjetet shprehëse muzikore.

Kori i gjuetarëve - K. M. Weber,

Radiokori – Leipzig, Staatskapella – Dresden

<https://www.youtube.com/watch?v=NR5XZ5B02a8>

O sapientia/Ditura – T. Wultz,

interpretuar nga kori i femrave nga Shkolla e Muzikës – Koper

<https://www.youtube.com/watch?v=91gqzFrcsJw>

Niška banja – këngë popullore serbe,

performon Korin e Djemve të Vjenës

<https://www.youtube.com/watch?v=jthbxJn6Ixc>

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi/ja paraqet shembuj video të ansambleve vokale . Nëpërmjet diskutimit perceptohet ndryshimi midis një kori dhe një kompozimi vokal të dhomës. Tregohet numri i performusve në përbërjen e dhomës (nga 2 në 25).

Vallja e Zanës së Sheqerit - P. Dhe Tchaikovsky (nga baleti Arrëthyes), Kuintet Pentatonix

https://www.youtube.com/watch?v=jt3oAyK_IG8

Stinët - Pranvera, A. Vivaldi,

ansambli vokal Carmel a cappella

<https://www.youtube.com/watch?v=Uxs5O6hMBvg>

Shënim: Mësimdhënësi mund të zgjedhë kompozime të tjera nga Lista e Dëgjimit të Muzikës (bashkëngjitje e Programit) ose të paraqesë shembuj të përshtatshëm sipas zgjedhjes së tij. Kompozimet mund të dëgjohen të plota ose në fragmente, dhe aktivitetet me dëgjimin e muzikës dhe njohjen e ansamblit performues mund të kryhen edhe në aktivitete të lira të nxënësve.

Pjesa e fundit

Aktiviteti 4

Nxënësit përgatisin listën e kompozimeve vokale të dëgjuara (titulli i kompozimit, kompozitori, lloji i kompozimit vokal: solo, dhoma, kori, karakteri i kompozimit dhe nota).

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Çfarë lloj koresh ka? Çfarë kompozimesh vokale ka?

Mjetet

Aparatet për të dëgjuar muzikë, projektor, internet.

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë për pyetjet e bëra nga mësimdhënësi, pjesëmarrja performancën në aktivitetet për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehje krijuese muzikore, përgjigjet e kuizeve (teste të shkurtra) që janë pjesë e mësimdhënies.

INSTRUMENTET ME TELA

Përmbajtja dhe kushtet

Muzika instrumentale: instrumente me tela (muzikë instrumentale, instrument/et shoqërues, instrumente me tela, instrumente me tela: violinë, violë, violonçel, kontrabas, hark; instrumente të këputura: harpë, kitarë, mandolinë, plektrum/perce; instrumente popullore: dajre, çema, kanun, ud, saz, çiftelia)

Standardet e vlerësimit

Përshkruan instrumentet me tela sipas zërit, pamjes dhe rolit në kompozimet instrumentale.

I kategorizon instrumentet me tela sipas zërit, pamjes, mënyrës së të luajturit dhe rolit në grupet instrumentale.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Nëpërmjet ideve, nxënësit rendisin instrumentet muzikore. Me ndihmën e mësimdhënësit grupohen sipas mënyrës së përfuturit të tingullit (tela, tunxh, goditje dhe tastierë). Diskutohet forma, mënyra e luajtjes, materiali nga i cili janë krijuar dhe çfarë zhanre muzikore interpretojnë.

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi/ja paraqet një shembull video (orkestër simfonike) dhe nxënësit vërejnë grupet e instrumenteve. Së bashku me mësimdhënësin përcaktojnë termat muzikë instrumentale, tela, tunxh, me goditje dhe instrumente me tastierë. Mësimdhënësi/ja i drejton nxënësit të grupi i veglave me tela dhe u shpjegon se ndahen në dy nëngrupe: harkore dhe tela.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi/ja i udhëzon nxënësit të shohin në shembullin e dhënë video se cilat instrumente janë më të shumtat në orkestrën simfonike. Me ndihmën e mësimdhënësit nxënësit shohin instrumentet me tela: violinë, violë, violonçel dhe kontrabas. Përmes një prezantimi vizual mësimdhënësi shpjegon pjesët e instrumenteve, mënyrën e prodhimit, mënyrën e luajtjes (hark - instrumente me tela). Tingulli, mënyra e luajtjes, mundësitë teknike mund të shihen përmes shembujve video.

Capriccio in A minor Op. 1 nr. 24 – Paganini

Clara Yumi Kang – Violinë

<https://www.youtube.com/watch?v=j50gfy1QHPk>

Sonata Arpeggione, Lëvizja I – F. Schubert

Blerim Grubi – violë, Marija Vrshkova – piano

<https://www.youtube.com/watch?v=nJnqxUxjHOo>

Lebed - K. Saint-Saens, Yo-Yo Ma - violonçel

<https://www.youtube.com/watch?v=3qrKjywo7Q>

Elefanti - Saint-Saëns, Enrico Fagone – kontrabas

<https://www.youtube.com/watch?v=QYmBxyjIRJI>

Nxënësit diskutojnë për stilin e të luajturit, zërin dhe aftësitë e performancës së instrumenteve.

Mësimdhënësi/ja i udhëzon nxënësit të vërejnë ngjashmëritë (forma, harku, numri i telave) dhe dallimet (madhësia, tingulli, mënyra e të luajturit) ndërmjet instrumenteve me tela.

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi/ja paraqet një shembull zanor ku instrumentet me harqe janë pjesë e një orkestre harqesh (në krahasim me shembujt e mëparshëm si instrumente solo ose me shoqërim).

Muzika e vogël e natës, strofa I – C. A. Mozart

https://youtu.be/r_oK8dKIBYc?si=hDogwaSdP7-G1z0m

Capricho nr. 1 - D. Shuplevski
Orkestra harqesh nga Shkolla e Muzikës – Split, Kroaci
<https://youtu.be/kNr9YOmeyDw?si=g1F2PgDcwic5Nrnd>

Pjesa e fundit

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi/ja i ndan nxënësit në grupe dhe i orienton të hulumtojnë për instrumentistët më të njohur të instrumenteve me hark dhe mjeshtër të punimit të veglave me tela në të kaluarën (Stradivari, Guarneri dhe Amati). Nxënësit hulumtojnë dhe ndajnë informacionin që marrin. Aktiviteti mund të kryhet edhe gjatë aktivitetëve të lira të nxënësve.

Shënim: Mësimdhënësi mund të zgjedhë edhe kompozime të tjera nga lista për dëgjim të muzikës - bashkëngjitje në Program. Kompozimet dëgjohen në mënyrë fragmentare

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Çfarë instrumentesh njohëm? Cilat janë ngjashmëritë dhe dallimet midis instrumenteve me tela?

Mjetet

Aparat për të dëgjuar muzikë, projektor, tablet-kompjuter, kompjuter.

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë për pyetjet e bëra nga mësuesi, pjesëmarrja performancën në aktivitetet për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehje krijuese muzikore, përgjigjet e kuizeve (teste të shkurtra) që janë pjesë e mësimdhënies.

INSTRUMENTET HARKORE ME TELA

Përmbajtja dhe kushtet

Muzika instrumentale: instrumente me tela (muzikë instrumentale, instrument/et shoqërues, instrumente me hark, instrumente me tela: violinë, violë, violonçel, kontrabas, hark; instrumente me hark: harpë, kitarë, mandolinë, plektrum/perce; instrumente popullore: dajre, çema, kanun, ut, saz, çiftelia)

Standardet e vlerësimit

Përshkruan instrumentet me tela sipas zërit, pamjes dhe rolit në kompozimet instrumentale.

I kategorizon instrumentet me tela sipas zërit, pamjes, mënyrës së të luajturit dhe rolit në grupet instrumentale.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Me pyetje të shkurtra nga mësimdhënësi, nxënësit përsërisin për instrumentet me tela (kuiz digjital). Mësimdhënësi/ja bën një pyetje në lidhje me njohuritë e instrumenteve me tela përveç telit. Instrumentet me tela klasifikohen sipas teknikës së rrushit. Së pari, ato ndahen në dy grupe: me tela dhe me harpë, dhe më pas instrumentet regjistrohen në secilin nëngrup.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Me ndihmën e mësimdhënësit nxënësit klasifikojnë veglat me tela dhe shtojnë instrumentet me harpë: harpë, kitarë dhe mandolinë. Nëpërmjet një prezantimi vizual mësimdhënësi prezanton instrumentet e këputura dhe nxit nxënësit t'i përshkruajnë ato sipas pamjes së jashtme, numrit të telave dhe materialit nga i cili janë punuar. Mësimdhënësi/ja shpjegon pjesët që përbëjnë instrumentet. Shpjegohet për emërtimin e grupit të veglave shkulëse – luajtja e telave me plektrum/perc. Nëse ka kushte, instrumentet (kitarë dhe mandolinë) mund të përdoren në mësim për të kuptuar më mirë pamjen, pjesët e instrumenteve, madhësinë dhe mënyrën e të luajturit. Mësuesi/ja paraqet shembuj video për perceptimin e zërit dhe mënyrën e luajtjes.

Bukuroshja dhe Bisha - H. Ashman,
takon Ami Turk <https://www.youtube.com/watch?v=cS5d2wD8OoI>

Chacona - S. L. Weiss,
treshja e kitarave: Georgi Trajkov, Viktor Draganov dhe Damjan Ilievski
<https://www.youtube.com/watch?v=YF7pmUaDUuw>

Koncert për mandolinë në C maxhor – A. Vivaldi
<https://www.youtube.com/watch?v=-utT-BD0obk>

Nxënësit diskutojnë për mënyrën e të luajturit, zhanrin e kompozimeve dhe tingullin e instrumenteve. Bëhet krahasimi me instrumentet me tela. Është dhënë një përfundim i përbashkët se instrumentet harkore kanë një numër të ndryshëm telash, një formë të ndryshme dhe një mënyrë të ndryshme luajtjeje (ndryshe nga telat).

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi/ja paraqet shembuj video për të kuptuar rolin e instrumenteve në një orkestër dhe në ansamblet e dhomës.

Diskutohet edhe performanca e zhanreve të ndryshme – kitara në muzikën popullore, dallimi mes kitarës akustike dhe elektrike, kitarës dhe mandolinës në muzikën popullore të kombeve të tjera, etj.

Capriccio nr. 1 - D. Shuplevski,
Orkestra e mandolinave "Shkup"
<https://www.youtube.com/watch?v=fmtombnTzNQ>

(Bëhet një krahasim me performancën e së njëjtës përbërje nga një orkestër harqesh.)

(Shembuj të performues në listën për të dëgjuar muzikë – bashkangjitur programit dhe sipas zgjedhjes së mësimdhënësit.)

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Çfarë instrumentesh njohëm? Si të luani me instrumente harkore? Sa tela ka harpa, kitara dhe mandolina?

Mjetet

Aparatet për të dëgjuar muzikë, projektor, tablet, kompjuter, instrumente (kitarë dhe mandolinë).

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë në pyetjet e bëra nga mësuesi/ja, pjesëmarrja dhe suksesi në veprimtaritë për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehje krijuese muzikore, përgjigjet e kuizeve (teste të shkurtra) që janë pjesë e mësimdhënies.

INSTRUMENTET POPULLORE ME TELA

Përmbajtja dhe kushtet

Muzika instrumentale: instrumente me tela (muzikë instrumentale, instrument/et shoqërues, instrumente me tela, instrumente me tela: violinë, violë, violonçel, kontrabas, hark; instrumente me hark: harpë, kitarë, mandolinë, plektrum/perce; instrumente popullore: dajre, çema, kanun, ud, saze, çiftelia)

Standardet e vlerësimit

I kategorizon instrumentet me tela sipas zërit, pamjes, mënyrës së të luajturit dhe roli në kompozimet instrumentale. Ai e njeh me dëgjim të paktën pesë instrumente me tela në një performancë instrumentale.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Me pyetje dhe aktivitete të tjera (kuiz, lojëra digjitale etj.) përcaktohen instrumentet me hark.

Mësimdhënësi/ja nxit nxënësit të ndajnë nëse njohin instrumente të tjera me tela. Për të zbuluar instrumentet e tjera mësimdhënësi/ja jep udhëzime për veprimtarinë zbuluese . Nxënësit bëjnë pyetje dhe mësimdhënësi përgjigjet po ose jo.

Aktiviteti 2

Pasi zbulohet koncepti i instrumenteve popullore, mësimdhënësi shpjegon dallimin dhe ngjashmëritë midis instrumenteve popullore në kultura të ndryshme, në krahasim me uniformitetin e instrumenteve klasike.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Nëpërmjet një prezantimi vizual mësimdhënësi prezanton veglat popullore me tela: tambura, qemaneje, kanun, ud, çiftelia dhe saze. Nxënësit vëzhgojnë dhe përshkruajnë: pamjen, pjesët dhe numrin e telave. Instrumentet krahasohen në pamje. Krahasimi bëhet edhe me instrumentet me tela klasike (hark me qemaneje, tela dyshe, forma, mënyra e të luajturit).

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi/ja paraqet shembuj video për të kuptuar zërin dhe mënyrën e luajtjes.

vallëzimi Kazan (dajre),

Orkestra e instrumenteve popullore të MRT-së

<https://www.youtube.com/watch?v=ONysCVD4kfM>

Bir dalda iki kiraz/Dy qershë në një degë (saze),

solo Cengiz Ahmet/Cengiz Ahmet,

KGSD Yeni Yol, udhëheqës Ilmaz Emin

<https://www.youtube.com/watch?v=9T7mOHn8-pY&t=186s>

Gjembak i vogël (cemane)

https://www.youtube.com/watch?v=zV_70WrSINg

Sevdalino maloj mome (ud dhe kanun)

Ansamblë Chalgii në MRT

<https://www.youtube.com/watch?v=7HXpedwOuRQ&t=1570s>

Instrumental me çifteli/Performanca instrumentale nga Doruntina Rexhepi

https://youtu.be/3zSmlG0Qoas?si=6_GlheeBTJTAIVaI

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi paraqet shembuj video sipas zgjedhjes së tij për të kuptuar rolin e instrumenteve me tela popullore në shfaqjet solo, por edhe në ansamblet popullore, orkestrat popullore.

Aktiviteti 6

Diskutohet për ngjashmëritë në pamje dhe formë ndërmjet instrumenteve (shembull: tambura, çiftelia, saze) dhe përfaqësimi i instrumenteve në traditat folklorike të popujve të ndryshëm të Ballkanit (me dallime të vogla në formën, mënyrën e duke luajtur, melodi, etj.).

Pjesa e fundit

Aktiviteti 7

Nxënësit përgatisin materialet mësimore për përcaktimin e instrumenteve të mësuara (njohja vizuale).

Aktiviteti 8

Mësimdhënësi/ja paraqet shembuj audio të të gjitha instrumenteve me tela të mësuara dhe nxënësit i njohin ato nga ana dëgjimore.

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Cilat janë instrumentet me tela popullore?

mjetet

Muzikant, projektor.

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë për pyetjet e bëra nga mësimdhënësi, pjesëmarrja performancën në aktivitetet për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehje krijuese muzikore, përgjigjet e kuizeve (teste të shkurtra) që janë pjesë e mësimdhënies.

KËNGË POPULLORE

Përmbajtja dhe kushtet

Këngë popullore (këngë punëtore, familjare, patriotike, dashurie, mërgimtare, humoristike)

Standardet e vlerësimit

Ai rendit karakteristikat e këngëve popullore dhe shpjegon origjinën dhe mënyrën e transmetimit të këngëve popullore.

Këngët popullore i klasifikon sipas përmbajtjes, sipas karakterit dhe sipas origjinës.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Nëpërmjet ideve mësimdhënësi/ja nxit nxënësit të renditin titujt e këngëve popullore. Nxënësit rendisin dhe këndojnë shkurt këngët e renditura (një strofë secila). Diskutohet karakteri dhe përmbajtja. Mësimdhënësi/ja nxit nxënësit me pyetjet: Pse quhen këngë popullore? Kush i krijoi ato? Kur u krijuan? Si transmetohen për një periudhë të gjatë kohore? Për çfarë këndohet në këngët popullore? (Kipling-Pyetje). Nxënësit u përgjigjen pyetjeve dhe mësuesi i plotëson dhe shpjegon ato.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Nëpërmjet diskutimit të nxitur nga mësimdhënësi/ja, nxënësit shprehin se çfarë i përket folklorit të një kombi (ndërtesa të vjetra, zeje, punime artizanale, zakone, letërsi popullore, folklor muzikor). Shfaqet përmes teknikës klaster. Për secilin term shtohen shembuj. Folklori muzikor përfshin këngët, vallet, instrumentet popullore. Kalohet në këngët popullore dhe vazhdon diskutimi nga pjesa hyrëse. Mësimdhënësi/ja vë në dukje se poezitë ndahen sipas përmbajtjes (karakterit) dhe origjinës.

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi/ja nxit nxënësit të përcaktojnë grupet e këngëve popullore sipas përmbajtjes (këngë punëtore, familjare, patriotike, dashurie, mërgimtare, humoristike). Mësimdhënësi paraqet një shembull (shembull audio ose këndim) për secilin grup, dhe nxënësit e perceptojnë përmbajtjen e këngës dhe grupi përcaktohet në përputhje me rrethanat. Diskutohet karakteri dhe origjina e secilës këngë. Më pas nxënësit shtojnë shembujt e tyre në secilin grup sipas njohurive dhe përvojave të mëparshme (këngë popullore që kanë dëgjuar në media, në ahengje familjare etj.).

Aktiviteti 4

Mësimdhënësi/ja i udhëzon nxënësit në një diskutim mbi rëndësinë e edukimit të folklorit muzikor, veçanërisht të brezave të rinj, për identitetin kulturor të çdo kombi. Diskutohet edhe rëndësia e arkivimit digjital të folklorit muzikor. Mësimdhënësi/ja paraqet shembuj video të këngëve popullore, të sugjeruara në listën për të dëgjuar muzikë - shtojcë e Programit.

Aktiviteti 5

Mësimdhënësi/ja paraqet shembuj nga interpretues të njohur të këngëve popullore. Nxënësit ndjekin, diskutojnë mënyrën e performancës dhe bëjnë një krahasim me mënyrën e interpretimit të një të re të kompozuar Muzikë Popullore.

Pjesa e fundit

Aktiviteti 6

Mësimdhënësi /ja i udhëzon nxënësit me anë të teknikës Kub që të punojnë në grup 6 aspekte të ndryshme të këngëve popullore (1. përshkruani ku, si dhe kur këndohen këngët popullore, 2. emërtoni cilat mund të jenë këngët popullore sipas përmbajtjes, 3. shpjegoni. karakteristikat e këngëve popullore, 4. demonstrojnë njohuri për origjinën dhe mënyrën e transmetimit të këngëve popullore, 5. kategorizojnë këngët popullore sipas përmbajtjes, karakterit, origjinës dhe sipas interpretuesve të njohur, 6. diskutojnë nëse ju pëlqejnë dhe pse). Nxënësit punojnë në grupe, hulumtojnë, përgatisin një prezantim dhe prezantojnë.

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Cilat janë instrumentet me tela popullore?

Mjetet

Aparatet e dëgjimit të muzikës, projektor.

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë për pyetjet e bëra nga mësimdhënësi, pjesëmarrja performancën në aktivitetet për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehje krijuese muzikore, përgjigjet e kuizeve (teste të shkurtra) që janë pjesë e mësimdhënies.

PËRPUNIMI I KËNGËVE POPULLORE

Përmbajtja dhe kushtet

Këndimi (varg a – d2) dhe luajtja e veglave muzikore për fëmijë (këngë popullore, këngë për fëmijë, këngë popullore, këngë artistike, kanun, ushtrim melodik, ushtrim ritmik, vegla muzikore për fëmijë)

Standardet e vlerësimit

performon (me vesh) këngë, ushtrime dhe kanone të thjeshta dypjesëshe, në mënyrë të pavarur/në grup. Këndoni/luani këngë dhe ushtrime në diapazonin a – d2, duke përdorur shënimin.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Nëpërmjet veprimtarive konstatuese (pyetje, kuize, mjete digjitale etj.), nxënësit konstatojnë termat e përmbajtjes së këngës popullore.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi/ja i udhëzon nxënësit në përpunimin e këngëve popullore. Këngët në shtojcë janë përshtatur sipas përmbajtjeve të miratuara të Shkrim-leximit muzikor (me përjashtime të vogla që shënohen dhe interpretohen me ndihmën e mësimdhënësit). Nëse këngët përpunohen me dëgjim, mund të zgjidhet një tjetër tonalitet. Këngët përpunohen sipas procedurës së zakonshme të përpunimit me nota (këndim, lexim parlato, këndim me nota, këndim me tekst) ose me vesh.

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi/ja i udhëzon nxënësit në përpunimin e këngëve në gjuhë të tjera. Fillimisht ata mësojnë me nota, njohin gjuhën, hulumtojnë këngën dhe përmbajtjen (mjetet e TIK-ut) dhe dëgjojnë shembuj nga performanca të ndryshme dhe më pas këndojnë me tekstin dhe lexojnë përkthimin (MIO-veprimtaritë).

Pjesa e fundit

Aktiviteti 4

Këngët janë realizuar me një ritëm dhe dinamikë të përshtatshme. Mund të realizohen edhe me vegla muzikore për fëmijë ose të kënduarit mund të shoqërohet me goditje popullore, nëse ka kushte.

Reflektimi

Çfarë mësuam sot? Cila këngë ju pëlqen më shumë?

Mjetet

Një pajisje për të dëgjuar muzikë, një projektor, instrumente muzikore për fëmijë.

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë për pyetjet e bëra nga mësimdhënësi, përgjigjet e kuizeve (teste të shkurtra) që janë pjesë e mësimdhënies; pjesëmarrja dhe suksesi në realizimin e aktiviteteve performuese (zbatimi i saktë i teknikës së performancës dhe njohuritë e Alfabetit Muzikor).

SHPREHJE KRIJUESE MUZIKORE

Përmbajtja dhe kushtet

Shprehje muzikore krijuese (krijim, vallëzim, tregime për muzikën, lojëra muzikore, dramatizim)

Standardet e vlerësimit

Parafrazon disa modele muzikore në shprehjen e tij krijuese.
Ai ofron ide performancash që lidhin muzikën me mënyra të tjera të shprehjes krijuese.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi/ja i udhëzon nxënësit të përgatisin një listë me këngët e tyre të preferuara popullore. Diskutohet për përmbajtjen e këngëve dhe bëhet një klasifikim sipas përmbajtjes, karakterit dhe prejardhjes së këngëve.

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi/ja nxit nxënësit të zgjedhin këngët popullore dhe të krijojnë një dramë, pra të krijojnë një tekst me të cilin do t'i lidhin këngët në një tërësi - një shfaqje e shkurtër dramatike me aktrim, këndim dhe vallëzim. Me tekst mund të tregohet e kaluara, por edhe në një kontekst bashkëkohor. Nxënësit krijojnë stuhi idesh dhe ndajnë rolet dhe aktivitetet, sipas afiniteteve. Të gjitha aktivitetet, përveç orës, mund të kryhen edhe gjatë aktiviteteve të lira të nxënësve.

Pjesa e fundit

Aktiviteti 3

Drama e përgatitur mund të kryhet me rastin e festës së patronit të shkollës ose si një ngjarje e veçantë. Nëse në shkollë ka disa paralele, ato mund të bashkërendohen me njëra-tjetrën në një shfaqje të përbashkët, si rezultat i përmbajtjes së këngës popullore. Nxënësit munden marrin pjesë në përgatitjen dhe realizimin e ngjarjes (kostumografi, skenografi, punim posterash, promovim të ngjarjes etj.). (Aktiviteti i projektit)

Reflektimi

Në cilën pjesë të aktiviteteve dëshironi të merrni pjesë? Pse?

Mjetet

Aparat për të dëgjuar muzikë, projektor, tablet-kompjuter, kompjuter.

Ndjekja e përparimit

Pjesëmarrja dhe suksesi në realizimin e veprimtarive performuese (zbatimi i saktë i teknikës së performancës dhe njohuritë e Alfabetit muzikor), përgjigje me gojë për pyetjet e parashtruara nga mësuesi.

LUAJTJE ME INSTRUMENTET MUZIKORE PËR FËMIJË

Përmbajtja dhe kushtet

Këndimi (varg a – d2) dhe luajtja e instrumenteve muzikore për fëmijë (këngë popullore, këngë për fëmijë, këngë popullore, këngë artistike, kanun, ushtrim melodik, ushtrim ritmik, vegla muzikore për fëmijë)

Standardet e vlerësimit

Këndoni/luani këngë dhe ushtrime në diapazonin a – d2, duke përdorur shënimin.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi luan në piano "Ode to Joy" nga L. V. Bethoveni. Ai pyet nxënësit nëse e njohin melodinë. Ai u shpjegon se kompozimi është një fragment nga "Simfonia nr. 9" nga L. V. Bethoveni (tekst i F. Schiller) dhe se është himni i Bashkimit Evropian. Ka një diskutim për Ditën e Bashkimit Evropian.

Aktiviteti 2

Mësimdhënësi/ja paraqet një shembull të shëndoshë nga kompozimi i zgjedhur prej tij (sipas performancës). Diskutohet karakteri i kompozimit (tempo, dinamika, performanca etj.).

Mësimdhënësi/ja i udhëzon nxënësit të punojnë kompozimin me vegla muzikore për fëmijë.

Shënim: Mësimdhënësi e rregullon rregullimin sipas kushteve të punës, pra sipas instrumenteve. Nëse nuk ka instrumente melodike, linjat melodike mund të këndohen sipas notave ose tekstit - dy zëra ose mësuesi (ose nxënësi) mund ta luajë atë në piano. Nëse nuk ka instrumente ritmike, mund të realizohet me instrumente të punuara nga nxënësit

Pjesa kryesore

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi/ja i ndan nxënësit në grupe sipas renditjes së përbërjes. Seksionet praktikohen veçmas. Më pas punojmë veçmas me instrumente melodike dhe ritmike dhe në fund kombinime të seksioneve. Pas provës, kompozimi luhet së bashku. Futen shenja për tempin dhe dinamikën, të cilat nxënësit i përdorin në performancë sipas karakterit të kompozimit.

Pjesa e fundit

Aktiviteti 4

Nxënësit diskutojnë metodën e performancës gjatë ushtrimit (tempo, dinamika, performanca e saktë, teknika e lojës, etj.).

Aktiviteti 5

Performanca e nxënësve mund të regjistrohet dhe publikohet në faqen e internetit të shkollës ose të kryhet si pjesë e një shfaqjeje shkollore.

Reflektimi

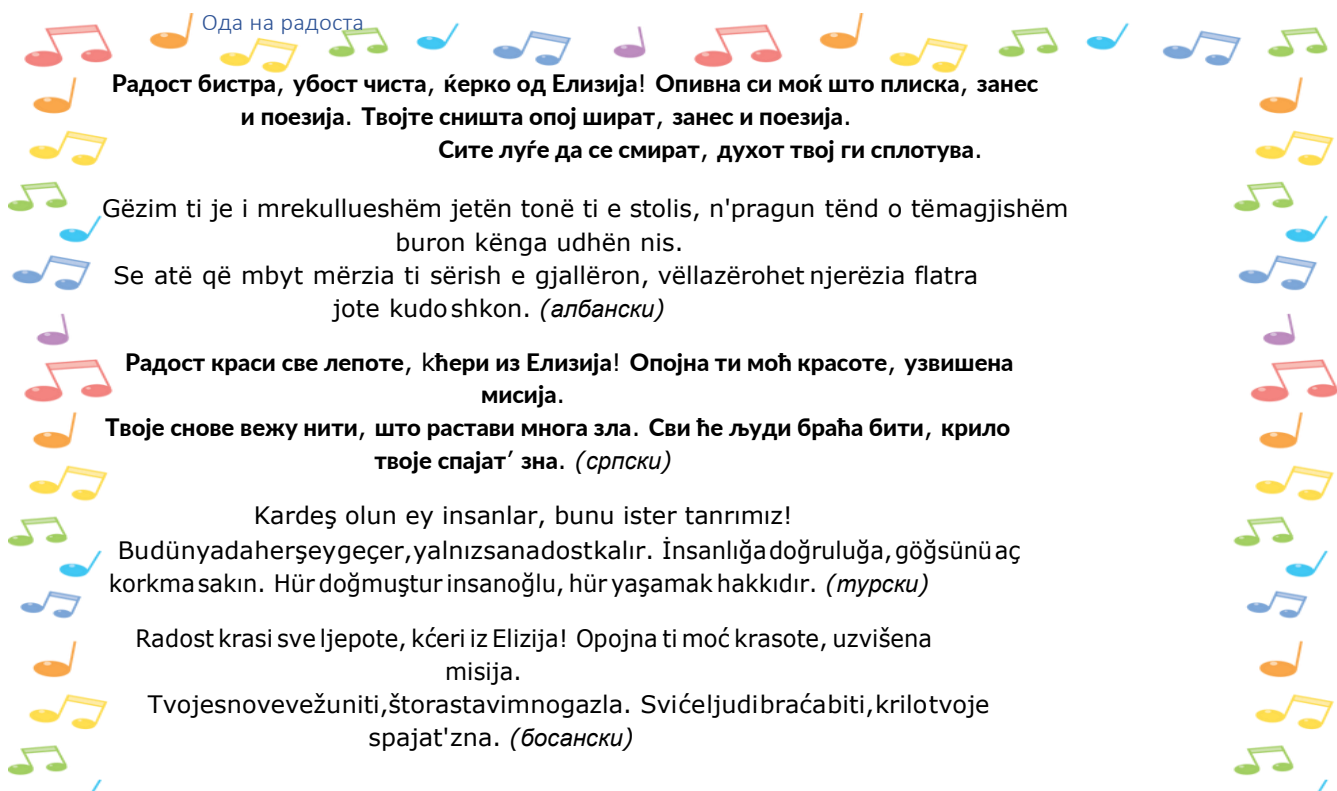
Cilën përbërje mbulua sot? Jeni të kënaqur me performancën?

Mjete

Aparat për të dëgjuar muzikë, piano, instrumente muzikore për fëmijë.

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë në pyetjet e parashtruara nga mësimdhënësi/ja, pjesëmarrja dhe suksesi në aktivitetet për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehje krijuese muzikore, pjesëmarrja dhe suksesi në realizimin e aktiviteteve të performancës (zbatimi i saktë i teknikës së interpretimit dhe njohurive të shkrim-leximit muzikor).

Ода на радоста
Радост бистра, убост чиста, ќерко од Елизија! Опивна си мој што плиска, занес
и поезија. Твојте сништа опој шират, занес и поезија.
Сите луѓе да се смират, духот твој ги сплотува.

Gëzim ti je i mrekullueshëm jetën tonë ti e stolis, n'pragun tënd o tëmagjishëm
buron kënga udhën nis.
Se atë që mbyt mërzia ti sërish e gjallëron, vëllazërohet njerëzia flatra
jote kudoshkon. (албански)

Радост краси све лепоте, ќери из Елизија! Опојна ти моћ красоте, узвишена
мисија.
Твоје снове вежу нити, што растави многа зла. Сви ће људи браћа бити, крило
твоје спајат' зна. (српски)

Kardeş olun ey insanlar, bunu ister tanrımız!
Budünyadaherşeygeçer,yalnızsanadostkalır. İnsanlığadoğruluğa,göğsünü aç
korkmasakın. Hür doğmuştur insanoğlu, hür yaşamak hakkıdır. (турски)

Radost krası sve ljepote, kćeri iz Elizija! Opojna ti moć krasote, uzvišena
misija.
Tvojesnovevežuniti,štorastavimnogazla. Svićeljudibraćabitı,krilotvoje
spajat'zna. (босански)

ORIENTIMI I DEGJIMIT TË VEPRAVE MUZIKORE

Përmbajtja dhe kushtet

Dëgjim i orientuar i veprave muzikore (tempo, dinamika, karakteri i muzikës, titulli i veprës, kompozitori, zhanri, elementet e formës muzikore, kompozimi interpretues; kënga solemne - himni, kënga solo)

Standardet e vlerësimit

Njih mjetet shprehëse muzikore në kompozimin dëgjimor/kënga kremtuese - himn/këngë solo dhe i emërton me shprehje eksperte.

Njih kompozimin e performancës dhe elementet e formës muzikore në një pjesë muzikore që dëgjon.

Shënim: Dëgjimi i orientuar i veprave muzikore mund të jetë pjesë e integruar e mësimi ose një mësim në të cilin një vepër do të përpunohet për të krijuar më shumë përmbajtje që është miratuar më parë. Në listën për dëgjimin e kompozimeve (bashkëngjitje programit) janë propozuar disa kompozime dhe mësimdhënësi bën një zgjedhje. Prandaj, ky skenar mësimi nuk mbulon një përbërje specifike, por ofron sugjerime për aktivitete që mësuesi i përshtat.

Skema e orës

Pjesa hyrëse

Aktiviteti 1

Mësimdhënësi/ja i orienton nxënësit në përbërje me pyetje dhe diskutim. Nëse dëgjon një kompozim me karakter programi, ai ju orienton te përmbajtja (titulli). Përmes veprimtarive verifikuese përsëritet përmbajtja e mësuar që gjendet në vepër (p.sh.: forma muzikore, përdorimi i emrave profesional për mjetet shprehëse muzikore, kompozimi interpretues etj.).

Pjesa kryesore

Aktiviteti 2

Gjatë paraqitjes së kompozicionit mësimdhënësi/ja shkruan në tabelë titullin e kompozimit dhe emrin e mbiemrin e kompozitorit. Ai i orienton nxënësit se çfarë duhet t'i kushtojnë vëmendje. Pasi mbaron kompozimin, ai bën pyetje dhe nxënësit përgjigjen ose diskutojnë për përvojën estetike të kompozimit. Përbërja dëgjohej disa herë.

Aktiviteti 3

Mësimdhënësi mund të përdorë teknika të përshtatura për të dëgjuar muzikë. Teknikat e sugjeruara:

Një pamje e skeletit

Pasi e dëgjojnë disa herë kompozimin, nxënësit, sipas përvojës së tyre, duhet të shkruajnë: fjali, frazë, fjalë, simbol ose skicë, të ngjyrosin dhe të plotësojnë fjalinë: "Më pëlqeu kompozimi sepse..."

RROTULLUESJA

Mësimdhënësi përgatit tre hamer dhe shkruan emrat, domethënë atë që nxënësit duhet të përshkruajnë pas dëgjimeve të shumta të kompozicionit dhe notave të regjistruara (për shembull: karakteri, ritmi, dinamika, interpretuesit). Ai i ndan nxënësit në tre grupe. Pas një diskutimi të përbashkët në grup, njohuritë shënohen - secili grup me një stilolaps me ngjyra të ndryshme në çdo hamer. Më pas tre hamerët rrotullohen dhe secili grup shkruan me stilolapsin e tij diçka që mendon se grupi i mëparshëm i ka humbur dhe duhet ta kishte shkruar, ose përvojën e tij të ndryshme të përbërjes. Në fund secili grup prezanton dhe diskuton përmbajtjen e shkruar. Nxënësit shpjegojnë për mjetet shprehëse muzikore dhe kategorizojnë kompozimet sipas kompozitorit, grupit interpretues, zhanrit dhe elementeve të formës muzikore.

Gazetarët e muzikës

Pasi dëgjojnë disa herë kompozimin, nxënësit shkruajnë një tekst publicistik në të cilin përshkruajnë: kompozimin, performancën, mjetet shprehëse muzikore dhe elemente të tjera sipas

udhëzimeve të mësimdhënësit. Ky aktivitet mund të realizohet edhe nëse nxënësit ndjekin një koncert.

Aktivitete tjera

Përshtypjet nga kompozicioni mund të shprehen përmes vizatimit, ushtrimit të të folurit, koreografisë etj. Për formën muzikore mund të bëhet një tabelë, nëse është brenda përmbajtjes së mësuar.

Pjesa e fundit

Aktiviteti 4

Nxënësit së bashku me mësimdhënësin hulumtojnë performanca të ndryshme të kompozicionit. Ata i krahasojnë (tempon, dinamikë, metoda e performancës, dirigjent, etj.) dhe shprehin mendimin e tyre se cila performancë u pëlqen më shumë dhe pse. Siç udhëzohet nga mësimdhënësi, hulumtojnë për kompozitorin dhe epokë në të cilën është shkruar vepra.

Reflektimi

Çfarë kënge dëgjuam sot? Kush e ka kompozuar? Cilat janë përshtypjet tuaja për përbërjen?

Mjetet

Aparatet për dëgjim muzikor, projektor.

Ndjekja e përparimit

Përgjigjet me gojë në pyetjet e parashtruara nga mësimdhënësi/ja, pjesëmarrja dhe suksesi në aktivitetet për të kuptuar muzikën e dëgjuar dhe për shprehje krijuese muzikore, pjesëmarrja dhe suksesi në realizimin e aktiviteteve të performancës (zbatimi i saktë i teknikës së interpretimit dhe njohurive të shkrim-leximit muzikor).

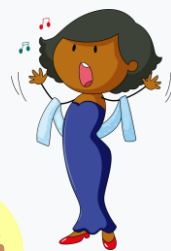
Materiale mësimore për nxënësit (gjysmëvjetori i dytë)

MUZIKA VOKALE

1. Përgjigjuni pyetjeve të mëposhtme:

Cilën muzikë e quajmë vokale?

Shpjegoni se çfarë do të thotë fjala a capella.

Rendisni se çfarë zërash ka.

1. Ndërlidh

Kori

Një/një
interpretues/e

Solo
Interpretimi

prej 2deri 25
interpretues

Ansambli i
dhomës vokale

mbi 25
interpretues

LLOJET E ZËRAVE

1. Plotësoni

	<i>I lartë</i>	<i>I mesëm</i>	<i>I ulët</i>
Zërat femëror			
Zërat mashkullor			

2. Shpjego dallimin midis zërit të fëmijëve dhe të rriturve.

3. Përshkruani zërin e këngëtarit tuaj që e parapëlqeni, pra këngëtarit tuaj të parapëlqyer (ngjyra, diapazoni, performanca, etj.).

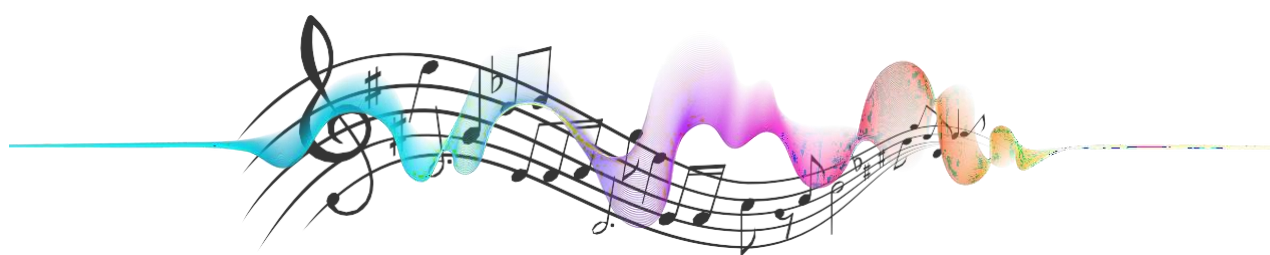

Lista e dëgjimit të muzikës vokale

- Shkruani të dhënat bazë për kompozimet që paraqet mësuesi në klasë. Shkruani shënimin tuaj për secilën përbërje.

Titulli i kompozimit	Kompozitori	Preformuesi (solo, ansambli i dhomës, kori)	Karakter i kompozimit	Vërejtje

LLOJET E KOREVE

Sipas fotografive, përcakto se për cilat kore bëhet fjalë.

1.

2.

3.

4.

Çfarë zërash përfaqësohen në secilin prej këtyre koreve?

1. _____

2. _____

3. _____

INSTRUMENTET ME TELA

1. numroj instrumentet me tela.

1. Pse ky grup quhet instrumente me tela ?

3. Cilat janë ngjashmëritë dhe dallimet midis instrumenteve me tela

Ngjashmëritë

Dallimet

4. Me numrat nga 1 në 4, emërtoni instrumentet sipas zërit (1 për instrumentin më të zhurmshëm). Më pas, përputhni emrat me instrumentet përkatëse.

Violonçel, violinë, kontrabas, violë.

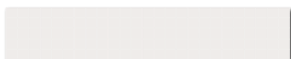

INSTRUMENTET HARKORE

1. Përshkruani instrumentet e shkëputura (paraqitja, forma, materiali i prodhimit, numri i telave, mënyra e të luajturit, emri i titullin e një kompozimi (dhe kompozitori) për çdo instrument.

INSTRUMENTET POPULLORE ME TELA

1. Shkruani emrat e instrumenteve.

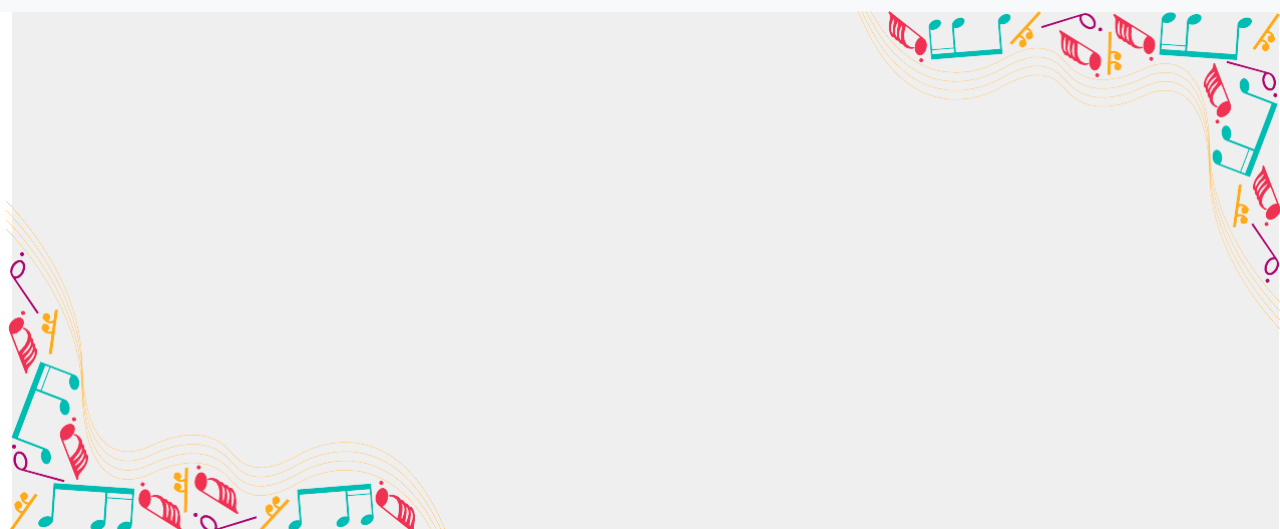
2. Cilat instrumente popullore me tela kanë formë të ngjashme?

LISTA E ORIENTUAR PËR DËGJIMIN E VEPRAVE MUZIKORE

1. Shkruani të dhënat bazë për kompozimet që paraqet mësuesi në klasë. Shkruani shënimin tuaj për secilën përbërje.

<i>Titulli i kompozimit</i>	<i>Kompozitori</i>	<i>Performuesi/-ja</i>	<i>Karakteri i kompozimit</i>	<i>Vërejtje</i>

2. Cili është kompozimi juaj i parapëlqyer? Shkruaje një tekst të shkurtër në të cilin do të përfshish informacionin më të rëndësishëm për përbërjen, duke përdorur shprehje profesionale. Shpjego pse është e parapëlqyera juaj.

SHTOJCA

Materialet për aktivitetet e performancës

ALFABETI

C. A. Mozart

A B C D E F G H I J K L M N O

L L L M N O P L L L M N O P Q R S T U V X Y - grec Z

A B C D E F G H I J K L M N O

L L L M N O P L L L M N O P Q R S T U V X Y - grec Z

A, B, C...

(Muzikë nga seriali edukativo-arsimor "Bushava Azbuka")

Autori i muzikës: V. Stefanovski

* * 1. 2.

* Me ndihmën e mësimdhënësit

<https://youtu.be/dZBEixVK4bg?si=nZhj9sMyVv7nXJ6j>

Rregullimi: V. Stefanovski, B. Arsovski, G. Tavitian

Done mamino

Јас ќе ти купам сви-ле- но фус-тан-
че,

Д ма- ми-
о - но,

До -не ма-ми -
но.

Ти да го но- сиш, јас да те гле -
дам,

Д ма- ми-
о - но,
не

До -не ма-ми -
но.

Трен - да- фил-че-то, ка- ра ка-ран-фил-че-то кит - ка ша-ре- на, не-ми-ри-са - на.

Јас ќе ти купам срмено елече, Доне мамино. Ти да го носиш,
јас да те гледам, Доне мамино.

Јас ќе ти купам ковано коланче, Доне мамино. Ти да го
носиш, јас да те гледам, Доне мамино.

Трендафилчето, кара каранфилчето китка шарена,
немирисана.

Трендафилчето, кара каранфилчето китка шарена,
немирисана.

БОРЈАНО, БОРЈАНКЕ

Бор - ја - но, Бор- јан - ке, сал ти ли си мо- ма,

сал ти ли си мо - ма, сал ти ли знајш да пе - еш.

Гласот ти се слуша

дур' до нашта нива,

дур' до нашта нива мори, до чичова
слива.

Српот си оставив тебе да

те слушам, тебе да те
слушам, која песна

пееш.

Која песна пееш таа да

засвирам, таа да засвирам,
оро да заиграм.

САДИЛА ЈАНА

Са - ди - ла Ја - на ле - ле, са - ди - ла Ја - на,

са - ди - ла Ја - на ле - ле, ран бел бо - си - лок.

Како го садила леле, како го
садила, како го садила леле, не се
вратила.

Ми се вратила леле,

ми се вратила,

ми се вратила леле, рано в'
недела.

Оздола иде леле,
оздола иде, оздола
иде леле, лудо ем
младо.

Право си трга леле,
право си трга, право си
трга леле в' Јанина
бавча.

Скини ми Јано леле,
скини ми душо,
скини ми Јано мори ран
бел босилек.

Ако си ерген лудо, ако
си ерген,

ако си ерген лудо, само
скини си.

Ако си женето
лудо, ако си
женето,
ако си женето
лудо, врви си пато

ДУЊЕ РАНКЕ

И - ди ку - ћи о - бу - ци се, ле - ле ду - ње ран - ке
 Ду - ње ран - ке, ду - ње ран - ке, кру - шке ка - ра - ман - ке. ман - ке.

Иди кући очешљај се, леле дуње ранке. Дуње ранке,
 дуње ранке, крушке караманке.

Онда дођи коло води, леле дуње ранке.

Дуње ранке, дуње ранке, крушке караманке.

ÜSKÜDAR'A GIDER IKEN

Üs - kü-dar' -a gi - der i - ken al - dı da bir yağ - mur Kâ - ti - bim - in
 *
 se - tre-si u - zun e - te - ği ça mur. e - te - ği ça - mur.

Kâtip uykudan uyanmış gözleri
 mahmur. Kâtip benim ben kâtibin
 el ne karışır, Kâtibime kolalı da
 gömlek ne güzel yaraşır.

Üsküdar'a gider iken bir mendil
 buldum. Mendilimin içine (de)
 lokum doldurdum.

Kâtibimi arar iken yanımda buldum.
 Kâtip benim ben kâtibin el ne
 karışır, Kâtibime kolalı da gömlek ne
 güzel yaraşır

JARNANA

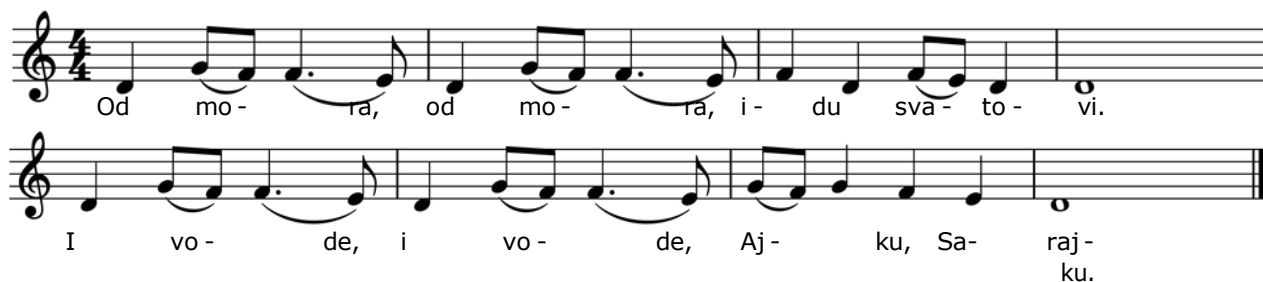
As më jep nj'ër u - jë moj bal - luk' e prërë
 Me se të të ja - pë tren - da - fil me ere?
 Jar - na - na, Jar - na - ne, Jar - na - na moj të ke që - ne.

O me dorën tënde moj balluk' e prerë Dora
 m'u ndodh zënë trëndafil me erë? Jarnana....

Me se t'u ndodh zënë moj balluk' e prerë? Me
 unazën tënde, trëndafil meere.

Jarnana....

OD MORA IDU SVATOVI

Ajka ja majci plakala,
nedaj me majko daleko.

Osta mi cviće nejako.
Često ga majko zalivaj.

Uveče groznim suzama,
ujutro rosom ledenom.

* Këndohet me ndihmën e mësuesit, nëse këngët përpunohen me nota.

PËRKTHIMI I KËNGËVE NË GJUHËN SHQIPE

Ftua i hershëm

Prej në shtëpi vishu, ua ftua i hershëm*.
Ftua i hershëm, ftua i hershëm, dardha karamanka*.
Shkoni në shtëpi dhe krihni flokët, uau, ftua të hershëm.
Ftua i hershëm, ftua i hershëm, dardha karamanka.
Pra, hajde dhe hedh një valle, ua, ftua i hershëm.
Ftua i hershëm, ftua i hershëm, dardha karamanka.
(* lloj ftoi dhe dardha).

Derisa po shkoja në Uskudar

Ndërsa po shkoja në Uskudar, ra shi.
Palltoja e shkrimtarit tim është e gjatë,
fundi i tij është me baltë. shkrimtari u zgjua nga ëndrra , me sytë e turbullt.
Shkrimtari është i imi, unë jam i tij,
dhe të tjerët nuk mund të ndërhyjnë.
Këmisha i shkon mirë.
Ndërsa po shkoja në Uskudar, gjeta një shami.
I kam vënë llokum në shami.
Ndërsa kërkoja shkrimtarin tim, e gjeta pranë meje.
Shkrimtari është i imi, unë jam i tij

dhe të tjerët nuk mund të ndërhyjnë.
Këmisha i shkon mirë.

Dasmorët po vijnë nga deti

Nga deti, nga deti, dasmorët vijnë dhe sjellin Anka Sarajka.
Anka i qau nënës së saj:
mos me jep larg
lulet do të mbeten të vyshkura.
Ujiti shpesh, nënë.
në mbrëmje me lot të vrullët,
në mëngjes me vesë të akullt.

ME KËNGË NËPËR BOTË

Yeher wahn shiang (Мала сребрена месечина)

Кина

Рес нам спадла (Печката ни падна)

Словачка

Lundi matin (Понеделник наутро)

Франција

El farolero (Палач на фенери)

Шпанија

Tao Tao po! (Здраво!)

Филипини

Kuckuck (Кукавица)

Германија

Obwasanasah (Знаменитостите)

Гана

ODA E GİZIMIT

L.V.BETOVEN

First system of a musical score. It features a grand staff with two treble staves and three bass staves. The top two staves contain a melody of eighth notes, with a dotted quarter note and an eighth note in the final measure. The bottom three staves provide a harmonic accompaniment, with the lowest bass staff playing a steady eighth-note pattern and the middle two staves playing chords and single notes.

Second system of the musical score. The notation continues with the same instrumental parts. The melody in the upper staves shows some eighth-note beaming. The accompaniment in the lower staves maintains its rhythmic structure, with the lowest bass staff continuing its eighth-note pattern.

Third system of the musical score, concluding the piece. The notation ends with double bar lines on all staves. The melody and accompaniment parts are consistent with the previous systems, ending on a final chord and note.

ODA E GËZIMIT

**Радост бистра, убост чиста, ќерко од Елизија! Опивна
си моќ што плиска, занес и поезија. Твојте сништа
опој шират, занес и поезија.
Сите луѓе да се смират, духот твој ги сплотува.**

Gëzim ti je i mrekullueshëm jetën tonë ti e stolis,
n'pragun tënd o të magjishëm buron kënga udhën nis.
Se atë që mbyt mërzia, ti sërish e gjallëron,
vëllazërohet njerëzia, flatra jote kudo shkon. (gj.
shqipe)

**Радост краси све лепоте, кћери из Елизија! Опојна ти
моћ красоте, узвишена мисија.
Твоје снове вежу нити, што растави многа зла. Сви ће
људи браћа бити, крило твоје спајат' зна. (gj. serbe)**

Kardeş olun ey insanlar, bunu ister tanrımız!
Bu dünyada her şey geçer, yalnız sana dost kalır.
İnsanlığa doğruluğa, göğsünü aç korkma sakın. Hür
doğmuştur insanoğlu, hür yaşamak hakkıdır. (gj. turke)

Radost krasi sve ljepote, kćeri iz Elizija! Opojna ti
moć krasote, uzvišena misija.
Tvoje snove vežu niti, što rastavi mnoga zla. Svi će
ljudi braća biti, krilo tvoje spajat' zna. (gj.
boshnjake)

PËRPUNIMI I KËNGËVE ME NOTA

Fëmijë thuani këngës

Po e ni- sim kën- gën s'bash-ku, kën-gën ta kën- doj- më ne,
sho- që- ri ne je- mi, da- shu- ri- në ze- mër, kemi.
kën- ga jo- në të je- ho- jë, të lum- tur të rri- te- mi.

Bukuria e vjeshtës

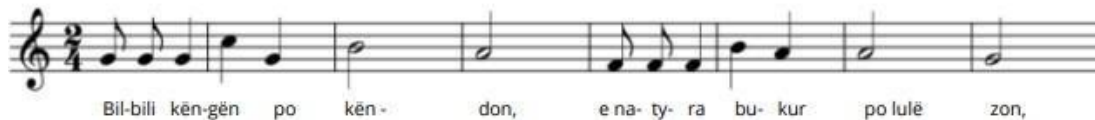

Bien gje- thet, dal-nga-dal nga drunj-të, po af- rohet, e bu-ku- ra vje-shtë,
ve-shur me të ver-dha, na dhu- ron ne plot, fry-te të fres-kë- ta të vjesh- tës
fu-shat dhe ma-let ja- në të ar- ta, bu-ku- ri e ver-dhë e sti- nës.

Vallëzimi i fjollave

Këngë pranverore

Porosi ekologjike

Unë dua ma- le të gjel- bëra, unë dua dhe lu- menj të pas- tër,

i du- a li- qe- net të bu- ku- ra, edhe die-lli të nangro-htë më mi-rë E

e si të bë- het kjo ash- tu? e si të bë- het kjo ash- tu? Ti kuj-

de-su për na-ty- rën, un- e-dhe ti, ne e ke-mi ardh- më - ri- në në duar

ta ru-aj- më pla-ne- tën du- ke u kuj-de-sur të gjithë ne së bash- ku.

Udhëzime shtesë

Skema e orës përgatiten sipas përmbajtjes së Programit. Në to jepen disa veprimtari dhe mësimdhënësi i zgjedh dhe i përshtat ato sipas kushteve të punës dhe mundësive e interesave të nxënësve. Mësimdhënësi planifikon renditjen e mësimëve sipas planifikimit të tij. Një pjesë e aktiviteteve mund të realizohen gjatë aktiviteteve të lira të nxënësve.

Në doracakun janë dhënë 30 skema të orëve. Për shkak të kufizimit të vëllimit të materialit, pjesa tjetër e mësimëve janë planifikuar për aktivitete performuese për të cilat materialet janë dhënë në shtojcën e doracakut. Një pjesë e këtyre materialeve mund të realizohen në mënyrë të integruar në një orë mësimi ose si veprimtari të pavarura brenda një ore. Aktivitetet e performancës mund të përfshijnë: përpunimin e këngëve me vesh (të dhëna në listën për dëgjimin e muzikës - bashkëngjitur Programit), përpunimin e këngëve me nota (të dhëna në shtojcën e doracakut), këngët e mësuara më parë me vesh, të cilat tani janë duke u studiuar me nota dhe duke shtuar mjete shprehëse muzikore, duke luajtur instrumente muzikore për fëmijë (sipas rregullimeve në doracak). Mësimdhënësi mund të përdorë edhe materialet e tij. Aktivitetet performuese janë të përfaqësuara edhe në përmbajtjen e shprehjes muzikore krijuese.

Materialet mësimore përshtaten sipas skemave të orës dhe krijohen në mënyrë që nxënësi të përcaktojë përmbajtjet dhe termat që do të zotërohen (sipas udhëzimeve të Konceptit të ri). Në këtë mënyrë, njohuritë e marra do të përcaktohen në klasë, dhe funksionet njohëse të nxënësit do të jenë në një nivel më të lartë - ajo që është mësuar

do të kuptohet përmes mësimit eksperimental, me aplikim të mëtejshëm të asaj që është mësuar në një mënyrë të re dhe në mënyra të ndryshme.

Наслов на оригиналот: Прирачник по музичко образование за шесто одделение
Doracak për arsim muzikor për klasën e gjashtë

Botues: Byroja e Zhvillimit të Arsimit

Redaktor: Abdulfeta Fetai

Autor:

Mr. Pavlinka Veljanoska

Përkrahje profesionale:

Mr. Ivanka Mijiq, koordinatorë

Rajmonda Neziri, koordinatorë

Nevena Boshkovska

Goran Stojanov

Преведено од македонски јазик: Edmond Metaj

Përkthyes nga gjuha maqedonase: Edmond Metaj

Lekturë: Adnan Ajdari

Viti i botimit dhe shtypi – 2024

Vendi i botimit: Shkup

Botimi elektronik

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:78(035)=811.18

VELJANOSKA, Pavlinka

Doracak për arsim muzikor për klasën e gjashtë [Електронски извор] / Pavlinka Veljanoska ;
[përkthyes nga gjuha maqedonase Edmond Metaj]. - Shkup : Byroja e Zhvillimit të Arsimit, 2024

Начин на пристапување (URL): https://brogovmk-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/bro_macedonia_bro_gov_mk/EUMspWJOCQ5LklUJgw-o4I8BdiID9-vX21hF_zQ7ZKz8Ag?e=cFBESg. -
Превод на делото: Прирачник за музичко образование за шесто одделение. - Текст во ПДФ
формат, 120 стр., илустр. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 23.04.2024

ISBN 978-608-206-149-8

COBISS.MK-ID 63563781